

Miljöredovisning 2018

Ansvarig tjänsteman: Miljöstrateg

Beslutad av Kommunfullmäktige 2019-xx-xx

Innehåll

Innehåll	2
Förord.....	3
Sammanfattning	4
Uppföljning av Miljöprogrammet 2014-2017	6
Uppföljning av Miljöprogrammet 2018-2021	9
Statistik och nyckeltal – Begränsad klimatpåverkan.....	11
Statistik och nyckeltal – God bebyggd miljö	19
Statistik och nyckeltal – Bara naturlig försurning	25
Statistik och nyckeltal – Ingen övergödning	27
Statistik och nyckeltal – Levande sjöar och vattendrag	31
Statistik och nyckeltal – Grundvatten av god kvalitet.....	33
Statistik och nyckeltal – Myllrande våtmarker.....	34
Statistik och nyckeltal – Levande skogar	35
Statistik och nyckeltal – Ett rikt odlingslandskap	37
Statistik och nyckeltal – Frisk luft	40
Statistik och nyckeltal – Giffri miljö.....	43
Åtgärder – Begränsad klimatpåverkan.....	50
Åtgärder – God bebyggd miljö	51
Åtgärder – Bara naturlig försurning	54
Åtgärder – Ingen övergödning	54
Åtgärder – Levande sjöar och vattendrag	55
Åtgärder – Grundvatten av god kvalitet	56
Åtgärder – Myllrande våtmarker.....	57
Åtgärder – Levande skogar	57
Åtgärder – Ett rikt odlingslandskap	58
Åtgärder – Ett rikt och växt- och djurliv	58
Åtgärder – God bebyggd miljö	59
Åtgärder - Grön handlingsplan.....	60
Åtgärder – Frisk luft.....	61
Åtgärder - Giffri miljö	62
Åtgärder - Säker strålmiljö.....	64
Åtgärder - Verksamhetsutveckling	65
Åtgärder – Kommunikation och beteendeförändring.....	67

Förord

Den torra och varma sommaren 2018 gav oss en försmak i vad vi kan vänta oss i ett framtida klimat. Även om just den här sommaren inte kan sättas i direkt samband med klimatförändringarna så påminner det oss om hur viktigt det är att vi alla arbetar tillsammans med våra övergripande miljömål för en bättre och mer hållbar miljö. Det viktiga i miljöarbetet är att alla förvaltningar och kommunala bolag känner ansvar för att hela tiden flytta fram positionerna.

Under 2018 har Vaggeryds Kommun miljöprogram reviderats och antagits i Kommunfullmäktige. De nya målen i miljöprogrammet kopplar an till de globala målen för hållbar utveckling i Agenda 2030 och ger oss förutsättningar att bidra till ett hållbart samhälle. Det reviderade miljöprogrammet har också fått ett nytt kapitel "Grön handlingsplan" som lyfter in frågor om grön infrastruktur och ekosystemtjänster som vi tidigare inte arbetat med.

Inom målområdet "Grön Handlingsplan" har det varit ett omfattande arbete med att ta fram en kommunövergripande Grönstrukturplan. Grönstrukturplanen har presenterats och förankrats för politiken i kommunstyrelsen och kommer att bidra med värdefull information och planeringsunderlag i vårt samhällsbyggande.

Under 2018 har vi även nått framsteg inom miljömålet Begränsad klimatpåverkan som är en av våra största utmaningar. En kartläggning av kommunens fordonsflotta samt fordonshanteringen inleddes under 2018 och det framkom att behovet av samordning inom området är stort. Under året har vi utökat både antalet av fossilfria fordon och miljöbilar där främst Socialnämnden visar vägen och är ett gott exempel.

I och med vår utökning av fossilfria fordon krävs att vi har en laddinfrastruktur som kan matcha utvecklingen. Tack var ett bra samarbete och koncerngränserna har vi hittat ett arbetssätt som säkerställer att vi kommer att ha laddplatser till våra elbilar under 2019. Vaggeryds energi har under 2018 installerat 12 laddplatser och många fler är på gång under 2019.

Det reviderade miljöprogrammet väger in ett utökat och mer långsiktigt hållbarhetstänk. Detta har avspeglats i målen om vilket mat vi ska servera i våra kommunala verksamheter. Fokus har flyttats från att enbart satsa på ekologisk mat till att även köpa in svenska och närproducerade livsmedel och servera mat i säsong. Det innebär att vi framöver ytterligare kommer kunna stötta våra lokala livsmedelsproducenter samt bidra till en ökad självförsörjningsgrad i kommunen och länet.

Ett sätt att mäta hur och om vår kommun utvecklas i rätt riktning när det gäller miljöarbetet är att jämföra oss med andra kommuner. I Aktuell hållbarhetsranking för 2018 klättrade Vaggeryds kommun i placeringarna till en 114 plats vilket var en förbättring jämfört med 2017.

I 2018 års redovisning finns så mycket mer att läsa om och ovan skrivet var bara ett litet axplock. Det viktiga är ändå att se att vi går i rätt riktning och vi lär oss mer och att vi i kommande fullmäktigemål betonar vikten av en långsiktig och hållbar Vaggeryds kommun.

Gert Jonsson

Kommunstyrelsens ordförande

Sammanfattning

Miljöfrågorna är en del av alla nämnders och kommunala bolags ordinarie arbete och inget som kan ligga vid sidan av. Målet är att miljö blir en naturlig del i alla verksamheter till nytta både för det interna miljöarbetet och för den strategiska samhällsutvecklingen. Planering- och redovisningscykeln (budgetarbetet) är ett av verktygen för att gå från ord till handling.

Under 2018 reviderades miljöprogrammet och kommunfullmäktige beslutade om de nya målen 2018-04-23. Åtgärderna i det reviderade miljöprogrammet beslutades av respektive nämnd och styrelse under hösten 2019. Eftersom vi under 2018 har arbetat både enligt det tidigare miljöprogrammet (2014-2017) och enligt det reviderade miljöprogrammet (2018-2021) kommer en mål- och åtgärdsuppföljning ske för båda miljöprogrammen. Alla mål och åtgärder finns att läsa i sin helhet som PDF-dokument eller på Vaggeryds kommuns Miljöbarometer på som också hittas på www.vaggeryd.se/miljo.

Hänt under 2018

Under 2018 har genomförandet av det tidigare miljöprogrammet fortsatt och kommunfullmäktige beslutade om ett reviderat miljöprogram. Ett urval av det som hänt är:

1. Under året har en kartläggning gjorts av alla förvaltningars arbete med att byta ut till fossilfria fordon och hur vår fordonshantering ser ut i dagsläget. Vi har under 2018 ökat våra fossilfria fordon till 10 % och andelen miljöbilar är 27 %.
2. Arbetet med en kommunövergripande grönstrukturplan i kommunen har pågått där fokus har varit på grön infrastruktur samt ekosystemtjänster.
3. Projektet Hela RESAN som samordnas av Energikontoret Norra Småland har startats upp med bland annat ett regionalt elcykelbibliotek där fler av våra verksamheter har lånat elcyklar. Genom projektet har vi även installerat närmare 50 fordonsstatistiksystem i våra tjänstebilar som ska kompletteras med elektroniska körjournaler under 2019.
4. Vaggeryds kommun har tillsammans med 7 andra kommuner i länet samt Länsstyrelsen tagit fram en digital grundläggande miljöutbildning som riktar sig till alla anställda i kommunen. Vaggeryds kommun har även valt att ge allmänheten möjlighet att utföra utbildningen som nås via vaggeryd.se.
5. Vaggeryds kommun har tagit beslut om att delta i projektet FASTR som syftar till att stötta en snabbare omställning till fossilfria transporter i Jönköpings län med fokus på både stad och land. Projektet pågår 2019-2021.
6. Under 2018 har Vaggeryds energi satt upp 12 laddplatser för elfordon för våra egna tjänstefordon, därutöver har vi 4 publika laddplatser i Skillingaryd och Vaggeryd som driftas av Vaggeryds energi. Vi har beviljats bidrag från Klimatklivet till att installera ytterligare 28 laddplatser under 2019.

7. Miljöhörnorna har under året har 5 teman; Solceller och solenergi, Earth hour, Natur i Vaggeryds kommun, Ekosystemtjänster samt Hållbar konsumtion och återbruk. Temat om solceller uppmärksammades både i Jönköpings-Posten och i radio P4. Vid temat om ekosystemtjänster lånades en utställning från Höga kustens naturum med stora tovade djur och informationsskyltar om pollinering. I samband med detta hölls även en fullsatt föreläsning om Människan relation till naturen av Martin Emtenäs.
8. Under 2018 påbörjades arbetet med att inventera alla våra kemikalier och upprätta kemikalieförteckningar samt att upphandla ett digitalt kemikaliehanteringssystem. Systemet kommer att underlätta för oss i vårt kommande arbete att fasa ut farliga kemikalier i alla våra verksamheter.
9. Det interna priset för Bra miljöinsats delades ut till Hemtjänsten som har gjort en stor upphandling av elbilar till sina verksamheter och är en föregångare i vårt mål om att byta ut till fossilfria fordon. Det externa miljöpriset delades ut till Häradsköps gård för sitt arbete med ekologiska livsmedel och att synliggöra närproducerade råvaror i sin gårdsbutik.

Uppföljning av Miljöprogrammet 2014-2017

Måluppföljning för Miljöprogrammet 2014-2017

Innan det reviderade miljöprogrammet beslutades i april 2018 arbetades enligt det tidigare miljöprogrammet. En slutlig redovisning av mål- och åtgärdsuppfyllelse redogörs således även för det tidigare miljöprogrammet i miljöredovisningen för 2018. I kommunens tidigare miljöprogram (2014-2017) fanns 105 åtgärder som är indelade i olika målområden baserat på Sveriges nationella miljömål. Kommunen har även valt att lägga till ytterligare Kommunen har även valt att lägga till ytterligare två målområden, verksamhetsutveckling samt kommunikation och beteendeförändring. I tabell 1 nedan redovisas det bedömda måluppfyllelsen för de 16 olika målområdena. Varje måls genomförandegrad bedöms med måtten *Genomförd* (G), *Mer än till hälften genomförd* (H), *Påbörjad* (P) eller *Ej påbörjad* (E).

Målområde	Antal åtgärder	Total status
Begränsad klimatpåverkan	13	H
Frisk luft	2	H
Bara naturlig försurning	2	G
Giftfri miljö	13	H
Skyddande ozonskikt	2	G
Säker strålmiljö	3	H
Ingen övergödning	4	H
Levande sjöar och vattendrag	6	H
Grundvatten av god kvalitet	4	H
Myllrande våtmarker	2	G
Levande skogar	1	G
Ett rikt odlingslandskap	1	G
God bebyggd miljö	32	H
Ett rikt växt- och djurliv	2	G
Verksamhetsutveckling	7	H
Kommunikation och beteendeförändring	11	G

Tabell 1. Tabellen visar den bedömda måluppfyllelsen för de 16 olika målområdena under perioden 2014-2018.

Åtgärdsuppföljning för det tidigare miljöprogrammet (2014-2017)

I kommunens tidigare miljöprogram (2014-2017) fanns 105 åtgärder som är indelade i olika målområden baserat på Sveriges nationella miljömål. Varje åtgärds genomförandegrad bedöms med måtten *Genomförd* (G), *Mer än till hälften genomförd* (H), *Påbörjad* (P) eller *Ej påbörjad* (E).

Status (antal)	2015	2016	2017	2018
Genomförda	31	38	53	64
Mer än till hälften genomförda	20	19	18	12
Påbörjade	43	40	26	21
Ej påbörjade	11	8	8	8

Tabell 2. Åtgärderna i det tidigare miljöprogrammets (2014-2017) genomförandegrad (antal).

Status (%)	2015	2016	2017	2018
Genomförda	31	36	50	61
Mer än till hälften genomförda	19	18	17	11
Påbörjade	41	38	25	20
Ej påbörjade	10	8	8	8

Tabell 3. Åtgärdernas i det tidigare miljöprogrammets (2014-2017) genomförandegrad (%).

Det tidigare miljöprogrammet gällde för perioden 2014-2017 men arbetet med åtgärderna fortsatte under första delåret av 2018 tills det reviderade miljöprogrammet beslutades. Andelen genomförda åtgärder i det tidigare miljöprogrammet uppgick 2018 till 61 % och 31 % av åtgärderna är bedömda som påbörjade eller till hälften genomförda. Endast 8 % är ännu inte påbörjade. Anledningarna till att genomförandegraden inte uppnådde 100 % är flera. Bland de åtgärder som ej är påbörjade gick några inte att genomföra p g a ändrad lagstiftning, i några fall har ekonomiska eller personella resurser inte tillsatts och i några fall har verksamheterna inte prioriterat åtgärden. Bland de åtgärder som är påbörjade eller till hälften genomförda är den största anledningen till detta att åtgärderna innebär ett långsiktigt arbete som inte kan färdigställas under en 4-årsperiod. De flesta av dessa åtgärder finns även med i det reviderade miljöprogrammet.

Länsstyrelsens åtgärdsprogram – tillägg till miljöprogrammet

Länsstyrelsen tar fram regionala åtgärdsprogram med åtgärder som kommunerna själva kan välja om de vill åta sig att genomföra eller inte. Många av åtgärderna i miljöprogrammet kommer från de regionala åtgärdsprogrammen. I december 2016 gjordes ett tillägg till miljöprogrammet där 27 stycken åtgärder från 3 olika åtgärdsprogram lades till de redan 105 befintliga åtgärderna i miljöprogrammet. Nedan redovisas genomförandegraden för åtgärderna i tillägget till miljöprogrammet, se tabell 4.

Inför det reviderade miljöprogrammet valde nämnderna att 10 åtgärder följer med in i det reviderade miljöprogrammet. Övriga åtgärder var antingen genomförda eller bedömdes inte längre möjliga att genomföra alternativt möjligt att lägga tid och resurser på.

Status (antal)	2017	2018
Genomförda	6	8
Mer än till hälften genomförda	2	2
Påbörjade	12	9
Ej påbörjade	7	8

Tabell 4. Genomförandegrad (antal) för åtgärderna i tillägget till miljöprogrammet

Uppföljning av Miljöprogrammet 2018-2021

Måluppföljning av Miljöprogrammet 2018-2021

Miljöarbetet redovisas med utgångspunkt från det reviderade miljöprogrammet 2018-2021. Miljöprogrammet har delats in i fyra olika områden: ”Kommunen ska vara klimatsmart och resurseffektiv”, ”Kommunen värnar om naturtillgångarna”, ”Kommunen har en god levnadsmiljö” och ”Det ska vara lätt att göra rätt”. Inom varje delområde finns ett eller flera nationella miljömål kopplade och därutöver våra regionala och lokala mål.

Under 2018 införskaffades det digitala miljöredovisningsverktyget Miljöbarometern där alla våra mål, nyckeltal och åtgärder finns upplagda. I Miljöbarometern finns även en bedömning av hur långt vi har kommit med våra åtgärder och status för nyckeltal samt en bedömning av måluppfyllelsen. För 2018 redovisas målprognosen för respektive målområde.

Målområde	Bedömning	
Kommunen ska vara klimatsmart och resurseffektiv		
Begränsad klimatpåverkan		Det är osäkert om målet kan uppnås
God bebyggd miljö		Det är osäkert om målet kan uppnås
Kommunen värnar om våra naturtillgångar		
Bara naturlig försurning		Målet ser ut att uppnås
Ingen övergödning		Det är osäkert om målet kan uppnås
Levande sjöar och vattendrag		Målet ser ut att uppnås
Grundvatten av god kvalitet		Det är osäkert om målet kan uppnås
Myllrande våtmarker		Målet ser ut att uppnås
Levande skogar		Det är osäkert om målet kan uppnås
Ett rikt odlingslandskap		Det är osäkert om målet kan uppnås
Ett rikt växt- och djurliv		Målet ser ut att uppnås
Kommunen har en god levnadsmiljö		
Frisk luft		Målet ser ut att uppnås
Giftfri miljö		Det är osäkert om målet kan uppnås
Skyddande ozonskikt		Målet är uppnått
Säker strålmiljö		Målet ser ut att uppnås
Grön handlingsplan		Det är osäkert om målet kan uppnås
Det ska vara lätt att göra rätt		
Verksamhetsutveckling		Det är osäkert om målet kan uppnås
Kommunikation och beteendeförändring		Målet ser ut att uppnås

Tabell 5. Tabellen visar den bedömda måluppfyllelsen för miljöprogrammets målområden för perioden 2018-2021.

Kommunen ska vara klimatsmart och resurseffektiv

Området fokuserar på mål som berör minskade fossila utsläpp, kollektivtrafik, energieffektivisering och förnyelsebar energi. De miljömål som berörs är Begränsad klimatpåverkan och God bebyggd miljö.

Miljömålet Begränsad klimatpåverkan

Utsläpp av växthusgaser skall minska så att halten i atmosfären kan stabiliseras på en nivå där människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. För uppnå detta är det viktigt att vi övergår från fossila bränslen till förnybara samt att vi väljer el som har ett förnybart ursprung.

Total målbedömning: 😞 Det är osäkert om målet kommer att uppnås.

Inriktningsmål för det geografiska området Vaggeryds kommun

1. Målet är att öka andelen förnybar energi som produceras och används samt att bli fossilbränslefria

Detaljerade mål för det geografiska området Vaggeryds kommun

1. Målet är att bidra till etappmålet i länets klimat- och energistrategi att utsläppen av växthusgaser i Jönköpings län år 2020 ska vara 30% lägre än år 1990. Utsläppen räknas som koldioxidekvivalenter.
2. Målet är att bidra till etappmålet i länets klimat- och energistrategi att det år 2020 finns solcells- och vindkraftsanläggningar som, tillsammans med el från kraftvärme, gör att Jönköpings län till minst 50% är självförsörjande på el.
3. Målet är att bidra till etappmålet i länets klimat- och energistrategi att år 2020 är all energi för uppvärmning av bostäder och lokaler fossilbränslefri.
4. Målet är att kommunen ska vara drivande för att en hållbar laddinfrastruktur byggs upp i kommunen.

Detaljerade mål för kommunkoncernen

1. Vi ska till år 2020 ha minskat körsträckan¹ med fossila bränslen med 20 % räknat från 2010. Detta motsvarar 30 600 mil.

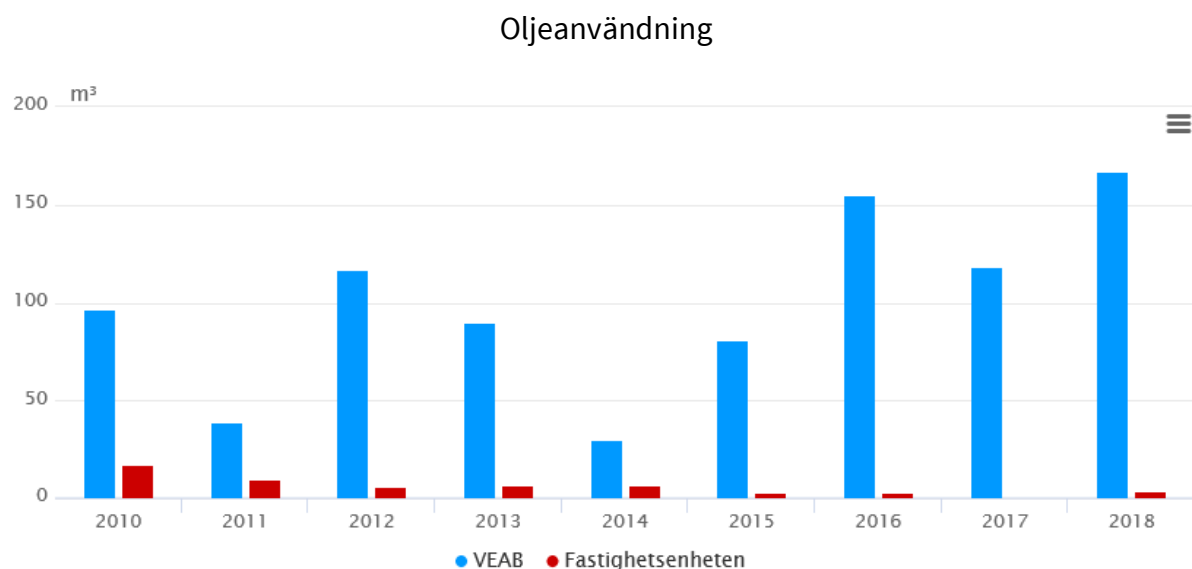
¹ Personbilar och lätta lastbilar som leasas, hyrs och ägs av kommunkoncernen samt privat bil i tjänsten.

2. Vi ska till år 2020 ha minskat energianvändningen för transporter² med 10 % räknat från 2010. Detta motsvarar 88 MWh.
3. Vi ska till år 2020 öka andelen fordon som drivs med förnybara bränslen eller el till 50%.
4. Vi ska till år 2020 öka andelen miljöbilar³ till 75 %.
5. Vi ska till år 2021 öka andelen ursprungsmärkt förnybar el till 100 %.
6. Vi ska bygga ut laddinfrastrukturen för kommunens egna elfordon och för att kunna erbjuda kommunens anställda och besökare laddningsmöjligheter

Statistik och nyckeltal - Begränsad klimatpåverkan

Förnyelsebar energi och fossila bränslen

Ett av målen är att vi ska bli fossilbränslefria. Detta mäts genom oljeanvändningen i fastighetsenheten och Vaggeryds energis verksamheter, se figur 1 nedan samt genom andelen fossil energi i våra transporter.

Figur 1. Diagrammet visar oljeanvändningen i fastighetsenheten och VEAB:s verksamheter.

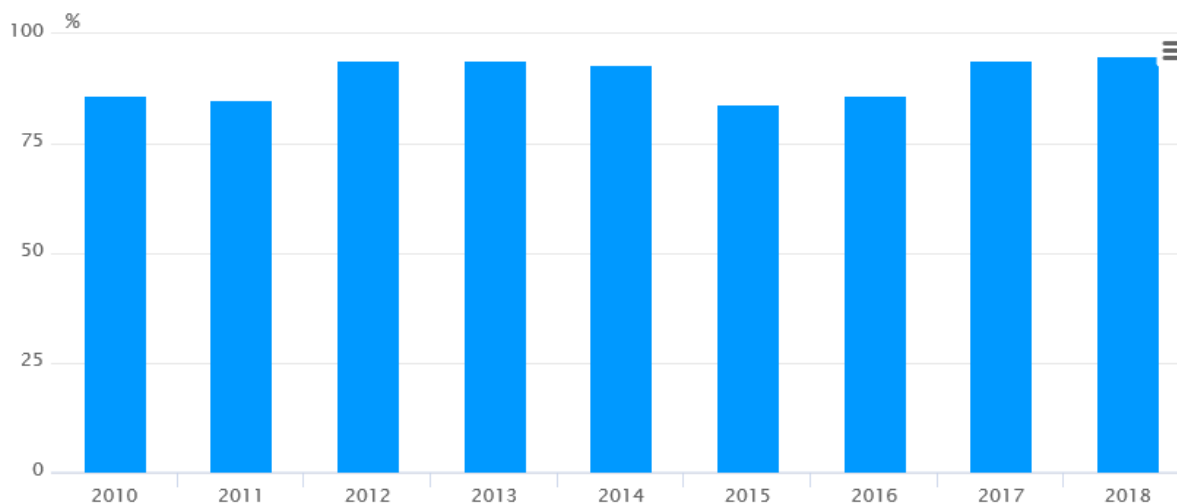
Olja används som komplement till andra bränsleslag. Mängden beror bland annat på hur kall vintern varit och därmed hur mycket olja som VEAB behövt använda som spetslast. Andelen Fastighetsenheten använder numera endast olja som komplement vid Svenarums och Hoks skolor, huvudlasten pellets.

² Personbilar och lätta lastbilar som leasas, hyrs och ägs av kommunkoncernen.

³ Regeringens definition av miljöbil enligt vägtrafikskattelagen.

I figur 2 nedan visas att vi inte har lyckats minska andelen fossil energi i våra transporter. Andelen inköpt fossil energi till våra fordon är fortsatt hög. Den lägsta procentsatsen uppmättes under 2010-2011 samt under 2015. Under 2010 och 2011 hade vi 67 respektive 68 fordon och etanolanvändningen låg på ca 15 500 liter. Under 2015 hade vi 87 fordon och en etanolförbrukning på ca 19 000 liter. Att vi ökar andelen fossil energi till våra fordon under 2017 och 2018 beror på att vi har utökat vår fordonsflotta till över 100 fordon samt att etanolförbrukningen är nere på ca 1000 liter. I denna uträkning är inte energiförbrukning med för våra elbilar.

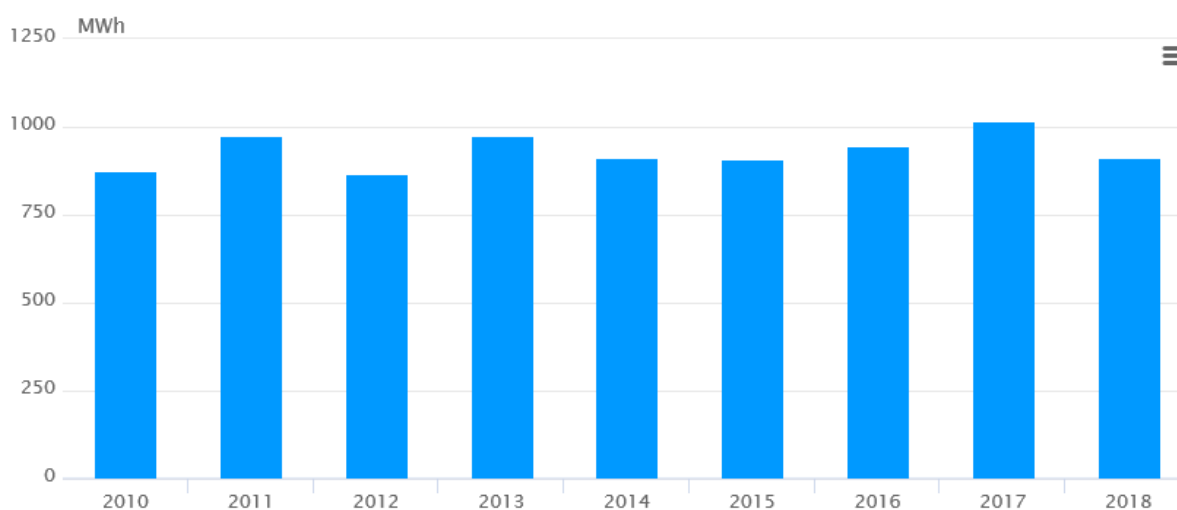
Andel fossil energi i våra transporter (%)

Figur 2. Diagrammet visar andel inköpt fossil energi av totalt inköpt energi för transporter i kommunkoncernen.

Vi ska även minska energianvändningen i våra transporter med 10 % räknat från 2010 till 2020. I figur 3 nedan visas att vi ligger på en något högre nivå 2018 än 2010.

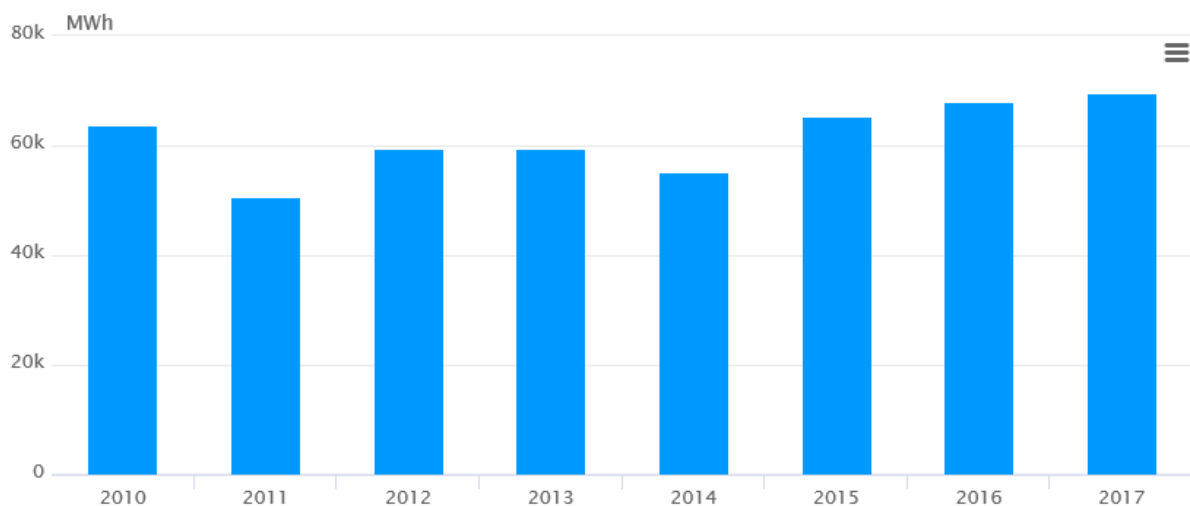
Energianvändning i kommunkoncernens transporter

Figur 3. Diagrammet visar energianvändningen för kommunkoncerns transporter.

Vi ska öka andelen förnyelsebar energi i kommunen. I kommunen saknas till exempel större vindkraftsområden vilket skulle kunna öka andelen förnyelsebar energi. Under 2017 och 2018 har kommunen påbörjat arbete med att ta fram en vindbruksplan, som kommer att beslutas under 2019. VEAB producerar också el från vattenkraft liksom andra vattenkraftsägare, se figur 5. För mer information om vattenkraft se sidan tabell 5 nedan och för mer information om solceller se figur 17 och 18.

Producerad förnybar energi i kommunen

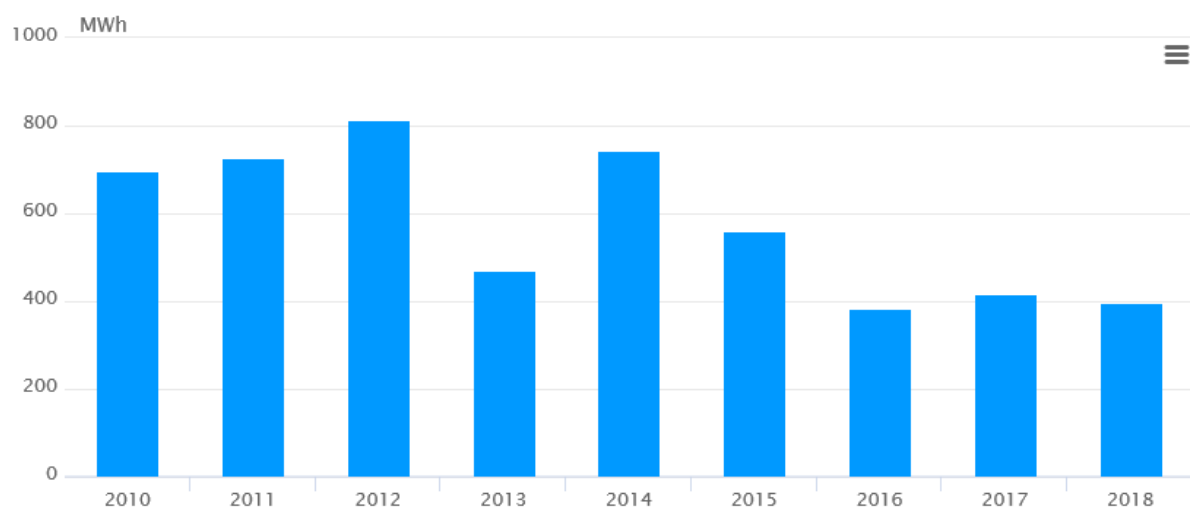

Figur 4. Diagrammet visar den producerade förnybara energin i Vaggeryds kommun som geografiskt område och omfattar fjärrvärme, värmepumpar, spillvärme och rökgaskondens.

Elproduktion och förnybar el

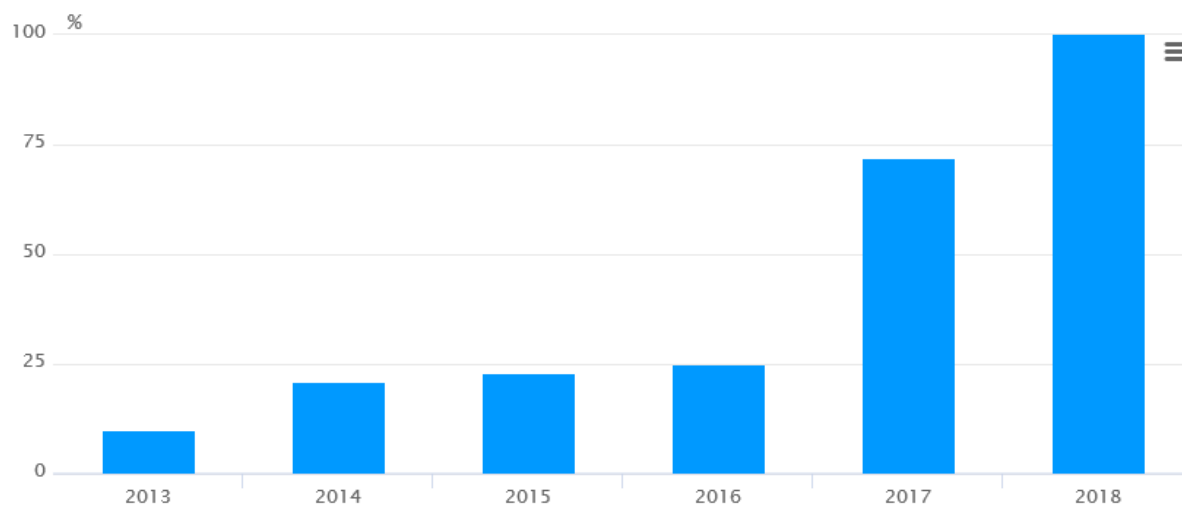
Vi har mål om att vi ska öka andelen förnyelsebar el samt att enbart handla ursprungsmärkt förnybar el.

Elproduktion från vattenkraftverk

Figur 5. Diagrammet visar elproduktionen från VEAB:s vattenkraftverk.

Andel ursprungsmärkt el

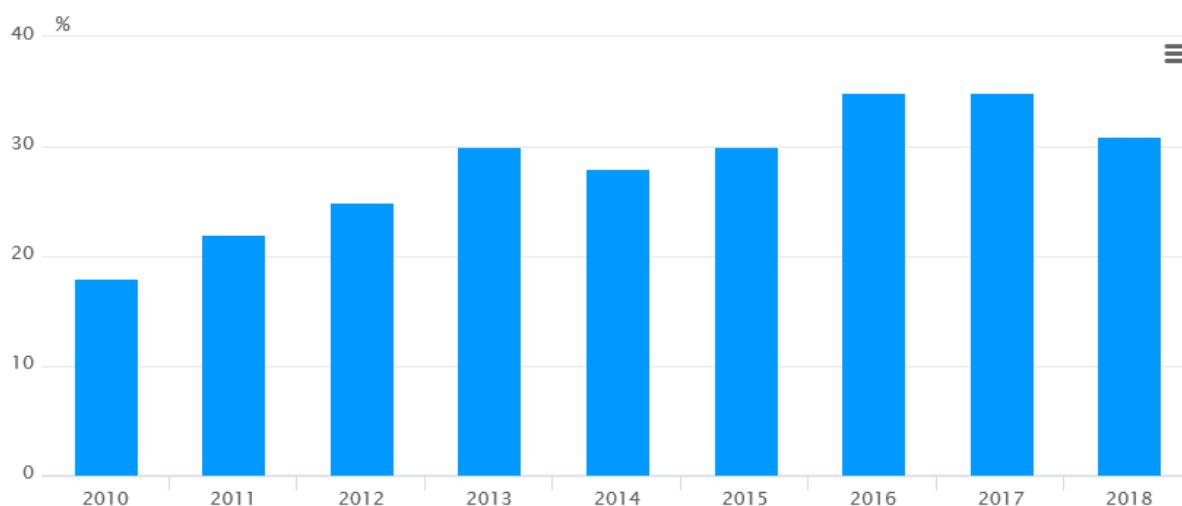
Figur 6. Diagrammet visar andelen ursprungsmärkt el i kommunkoncernen.

Under 2018 uppnådde vi målet med att all el ska vara ursprungsmärkt i kommunkoncernen, se figur 6 ovan.

Transporter och resor

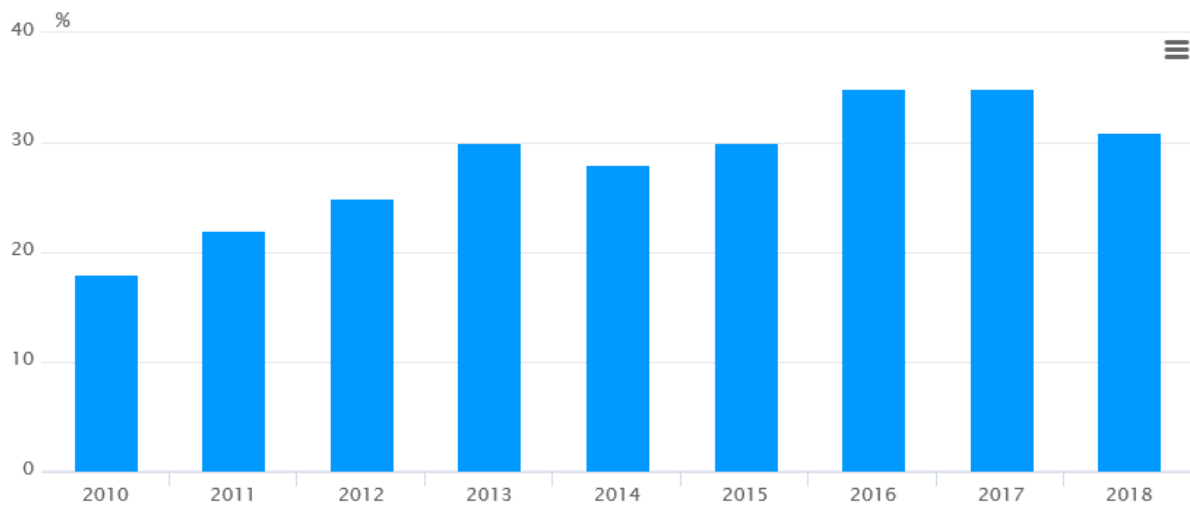
Kommunen ska öka andelen fordon med förnyelsebara bränslen eller el med 50 % samt andelen miljöbilar till 75 % till år 2020. Med den utveckling som sker kommer vi inte att nå målet till 2020. Under 2017 och 2018 har enbart rena elbilar räknats in i denna kategori. Tidigare år har även etanolbilarna räknats in men eftersom de i princip enbart tankas med bensin har de tagits bort från kategorin fossilfria fordon.

Andelen fordon med förnyelsebara bränslen eller el

Figur 7. Diagrammet visar andelen fordon med förnyelsebara bränslen eller el.

Andel fordon som är miljöbilar

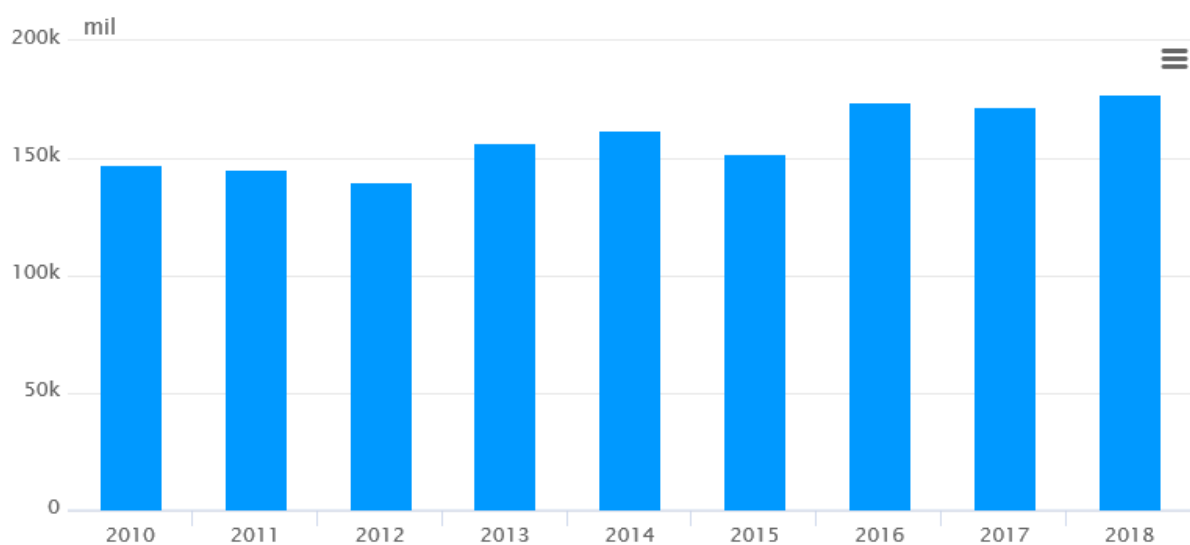

Figur 8. Diagrammet visar andelen miljöbilar i kommunkoncernen.

Vi har även mål om att vi ska minska den totala körsträckan i kommunkoncernen. I figur 9 nedan visas att vi har ökat den totala körsträckan sedan 2010. Under 2018 körde vi 177 156 mil jämfört med 147 405 mil 2010. Ökningen beror till viss del på att inrapporteringen har förbättrats under åren samt att sedan 2014 inkluderar statistiken även övriga hyrbilar hyrda hos Hertz (korttidshyror) samt hemsjukvården ingår i verksamheten sedan 2013

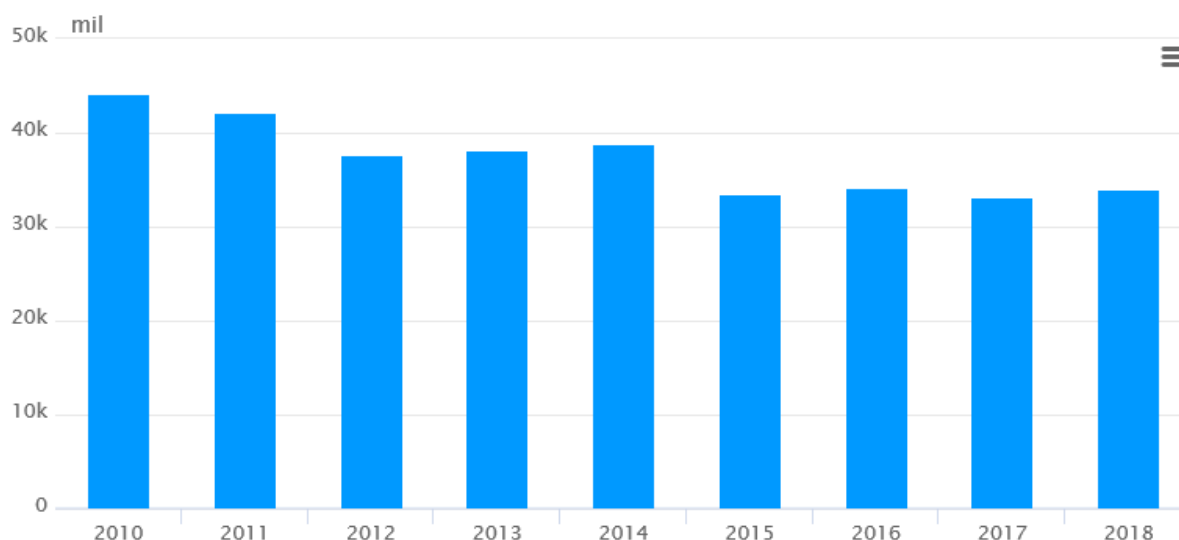
Att minska transporter med privat bil i tjänsten är en viktig del och där har vi lyckats minska körsträckan sedan 2010, se figur 10 nedan. Vissa verksamheter har som mål att besöka de som de är till för oftare vilket strider mot målet om minskad körsträcka.

Körsträcka totalt i kommunkoncernen

Figur 9. Diagrammet visar den totala körsträckan i kommunkoncernen.

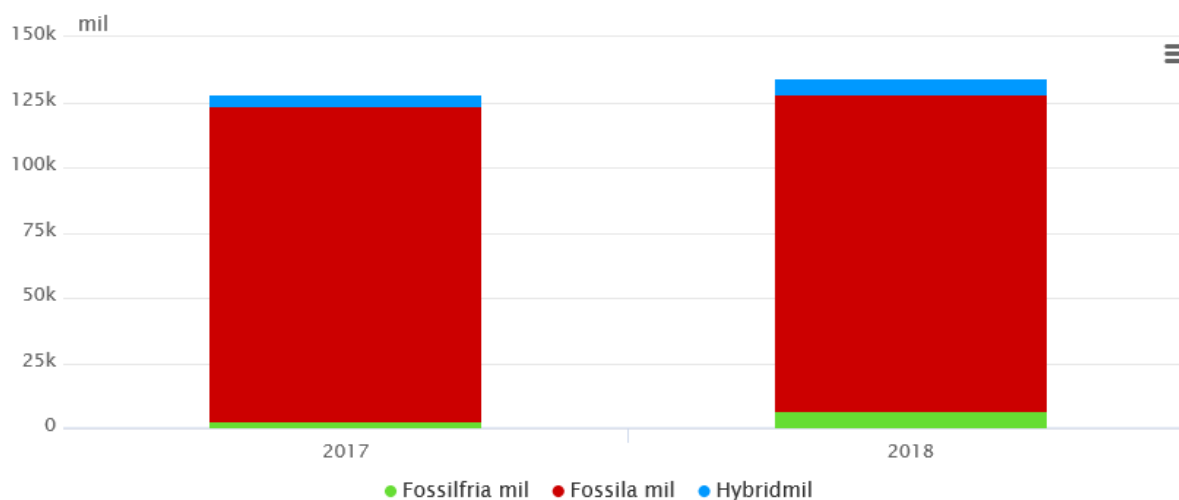
Körsträcka privata bilar i tjänsten

Figur 10. Diagrammet visar körsträckan med privata bilar i tjänsten.

I figur 11 nedan redovisas den totala körsträckan som sker med fordon med fossilt bränsle samt med fordon med fossilfritt bränsle eller hybridbilar. Under 2018 var 5,1 % av de körda milen med elbilar samtidigt som andelen elbilar utgör 10,4 % av fordonsflottan.

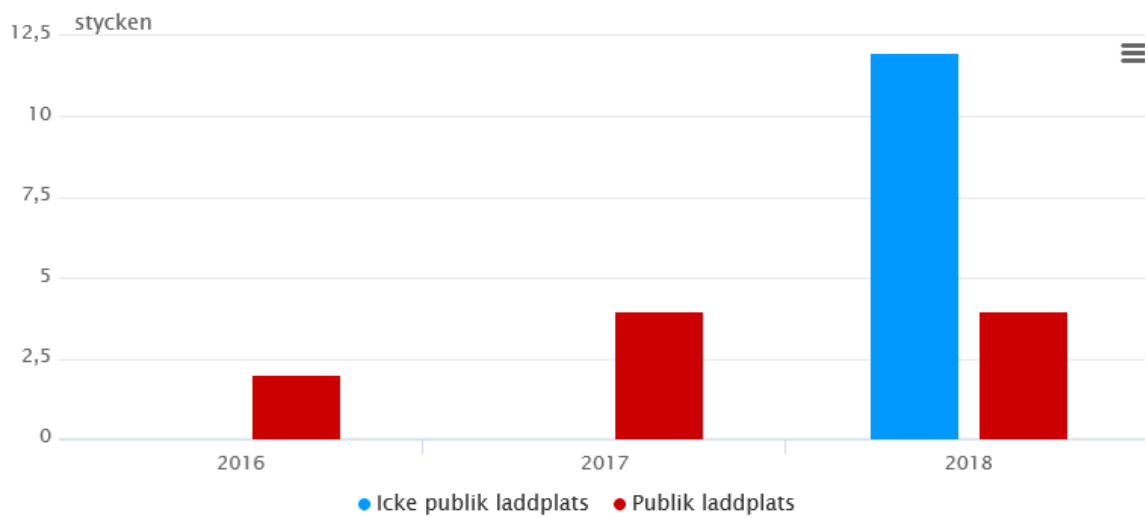
Antal fossila och icke-fossila mil

Figur 11. Diagrammet visar antalet mil som körts med fossilt bränsle, elbilar samt hybridbilar i kommunkoncernen.

I och med att vi har mål om att byta ut vår fordonsflotta till bilar med förnyelsebara bränslen eller el behöver vi också säkerställa att det finns en laddinfrastruktur för våra elbilar. I figur 12 nedan visas antalet publika och icke-publika laddplatser i kommunen. Under 2016 och 2017 hade vi enbart publika laddplatser i kommunen, det vill säga sådana laddplatser som även är öppna för allmänheten. Under 2018 sattes 12 icke-publika laddplatser upp i kommunen vid olika kommunala verksamheter. Den stora investeringen och snabba takten att sätta upp laddstolpar har delvis möjliggjorts av bidraget Klimatklivet från Naturvårdsverket.

Antalet laddplatser i kommunen

Figur 12. Diagrammet visar antalet icke-publika samt publika laddplatser i kommunen som driftas av Vaggeryds energi.

Miljömålet God bebyggd miljö

Byggnader och anläggningar skall lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt som erbjuder en hälsosam livsmiljö samt medverkar till en god regional och global miljö. En viktig del i arbetet är att vi måste bli mer energieffektivare men också att vi är smarta och väljer energi med ett hållbart och förnybart ursprung.

Total målbedömning: 😞 Det är osäkert om målet kommer att uppnås.

Inriktningsmål för det geografiska området Vaggeryds kommun

1. Målet är att minska energianvändningen och öka andelen hållbart resande.

Detaljerade mål för det geografiska området Vaggeryds kommun

1. Målet är att bidra till etappmålet i länets klimat- och energistrategi att energianvändningen i Jönköpings län år 2020 ska vara 30% effektivare än år 2008 och vara högst 11 000 GWh.
2. Målet är att bidra till etappmålet i länets klimat- och energistrategi att år 2020 har nästan alla tätorter utbyggd fjärrvärme eller närvärme med enbart förnybar energi.
3. Målet är att bidra till etappmålet i länets klimat- och energistrategi att andelen kollektivtrafik eller cykel ökat med 20% till år 2020 räknat från år 2002.

Detaljerade mål för kommunkoncernen

1. Vi ska till år 2020 energieffektivisera och minska energianvändningen i byggnader med 20%. Detta motsvarar 5 522 MWh. 2010 är basår.
2. Målet är att vi ska uppföra solceller på i princip all egen nybyggnation. Vid allnybyggnation ska en solcellskalkyl upprättas och om återbetalningstiden är max 15 år ska solceller sättas upp.
3. Vi ska ställa energi- och miljökrav vid alla egna nybyggnationer.
4. Vi ska konvertera alla fastigheter som förvärvas till fossilbränslefri värmekälla.
5. Vi ska utveckla och främja cykeltrafiken i kommunen.

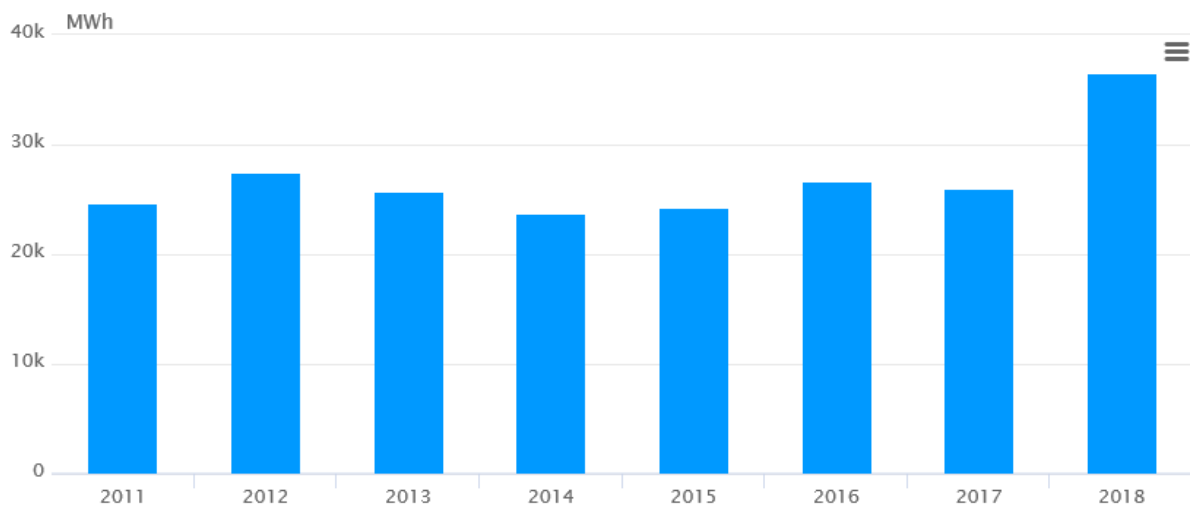
6. Vi ska anlägga minst en gång- och cykelvägsträcka per år.
7. Kommunen ska sträva efter att minimera elanvändningen för uppvärmning av fastigheter till förmån för fjärrvärme

Statistik och nyckeltal - God bebyggd miljö

Energi

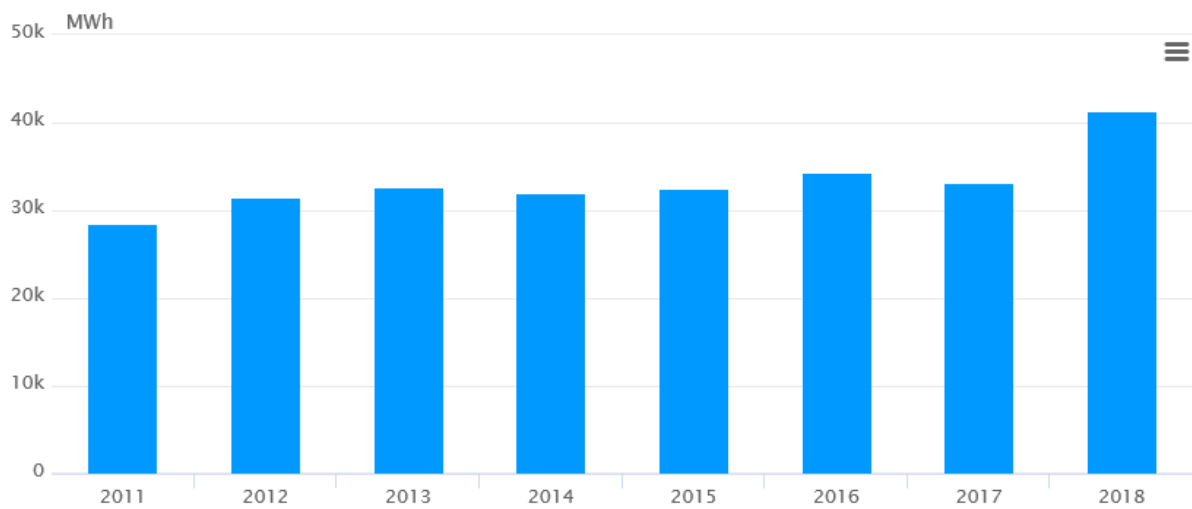
Vi har mål om att vi ska minska energianvändningen samt att vi ska bli mer energieffektiva. I figur 13 nedan visas att den inköpta energin till byggnader inte har minskat utan ökat jämfört med 2011. Den totala inköpta energin till VEAB:s kontorslokaler och värmeverk, VSBo:s bostadsbestånd, fastighetsenhetens lokalbestånd samt VA-verksamheten och utomhusbelysning med mera har också ökat under perioden 2011-2018. Vi kommer ha svårt att nå målen om minskad energiförbrukning samt energieffektivisering.

Inköpt energi till byggnader

Figur 13. Diagrammet visar den inköpta energin till byggnader för VEAB, VSBo och fastighetsenhetens lokalbestånd.

Inköpt energi daggradskorrigerad

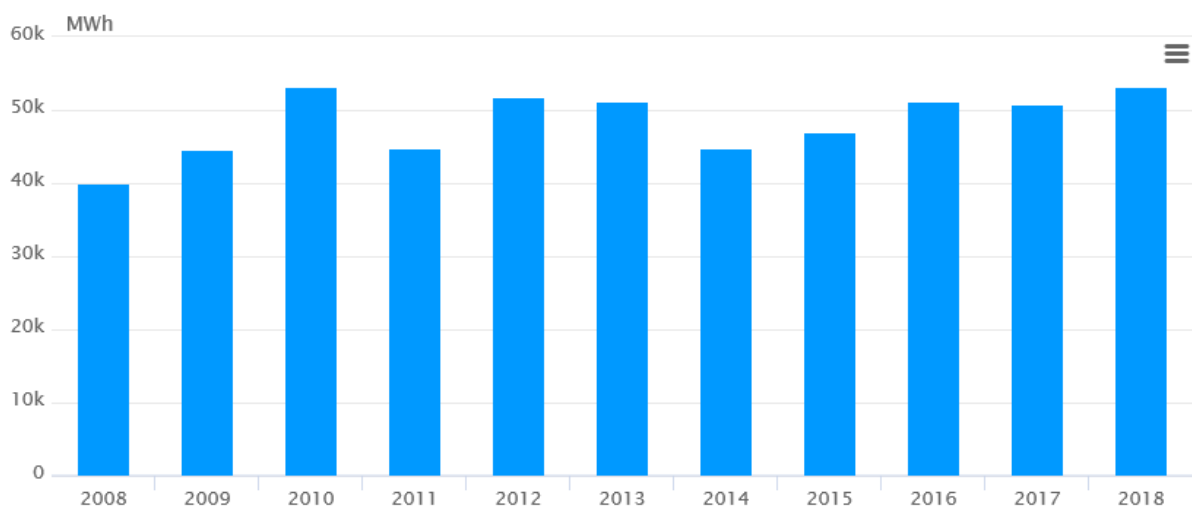

Figur 14. Diagrammet visar kommunens totala inköpta energi (daggradskorrigerad).

Fjärrvärme

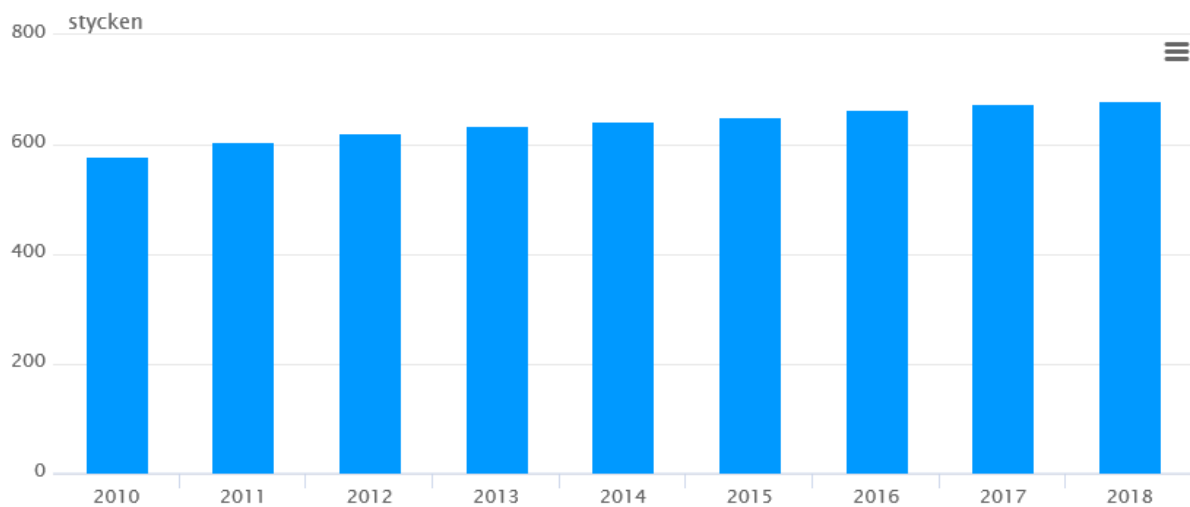
Våra mål om ökad fjärrvärmeanvändning går i rätt riktning och vi bidrar till målen om utökad utbyggnation av fjärrvärme.

Fjärrvärmeleverans

Figur 15. Diagrammet visar den totala fjärrvärmeleveransen av Vaggeryds energi.

Fjärrvärmekunder

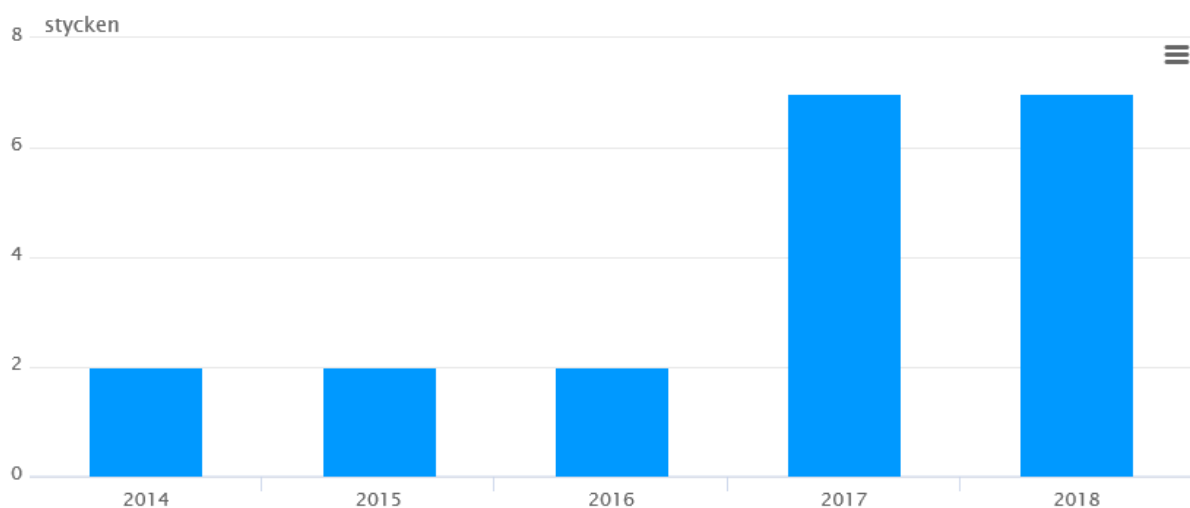

Figur 16. Diagrammet visar antalet fjärrvärmekunder hos Vaggeryds energi.

Solenergi

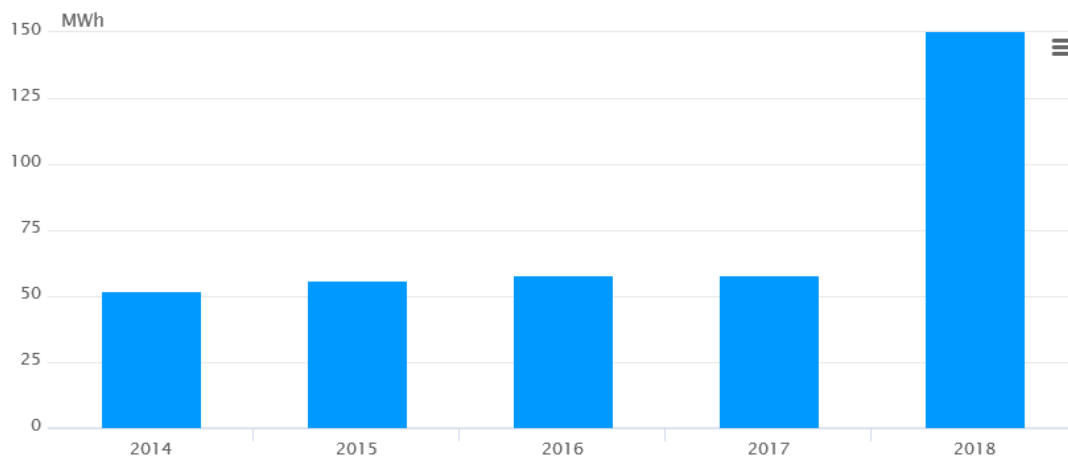
Vi utökar våra solcellsanläggningar samt vår produktion av solcellsel under 2017 och 2018. Under 2017 har vi installerat i fler solcellsanläggningar och i dagsläget finns det 7 stycken anläggningar för produktion av solenergi som är godkända för elcertifikat, se figur 17. Dessa är Skillingehus, VEAB, Reningsverket i Skillingaryd, Familjecentralen, Hjortsjöskolan, Vaggeryds sim- och sporthall samt Skillingaryds arena. Under 2018 planerades och söktes investeringsbidrag för ytterligare anläggningar som kommer att sättas upp under 2019. Under 2018 ser vi en stor utveckling av mängden producerad solcellsenergi vilket beror på att det under senare delen av 2017 installerades 5 nya solcellsanläggningar, se figur 18.

Antal solcellsanläggningar

Figur 17. Diagrammet visar antalet solcellsanläggningar i kommunen.

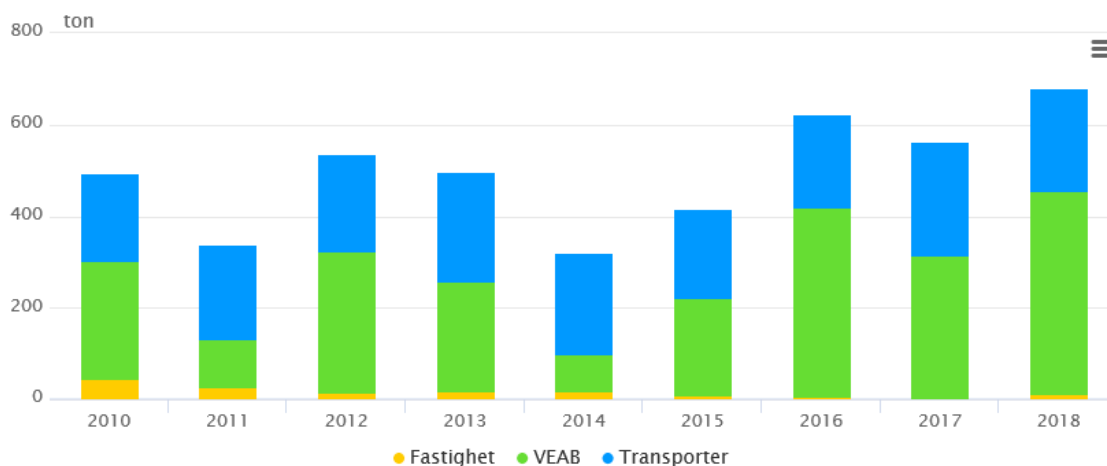
Producerad solenergi

Figur 18. Diagrammet visar den producerade solcellsenergin vid kommunens och Vaggeryds energis solcellsanläggningar.

Fossila koldioxidutsläpp

Direkta fossila koldioxidutsläpp

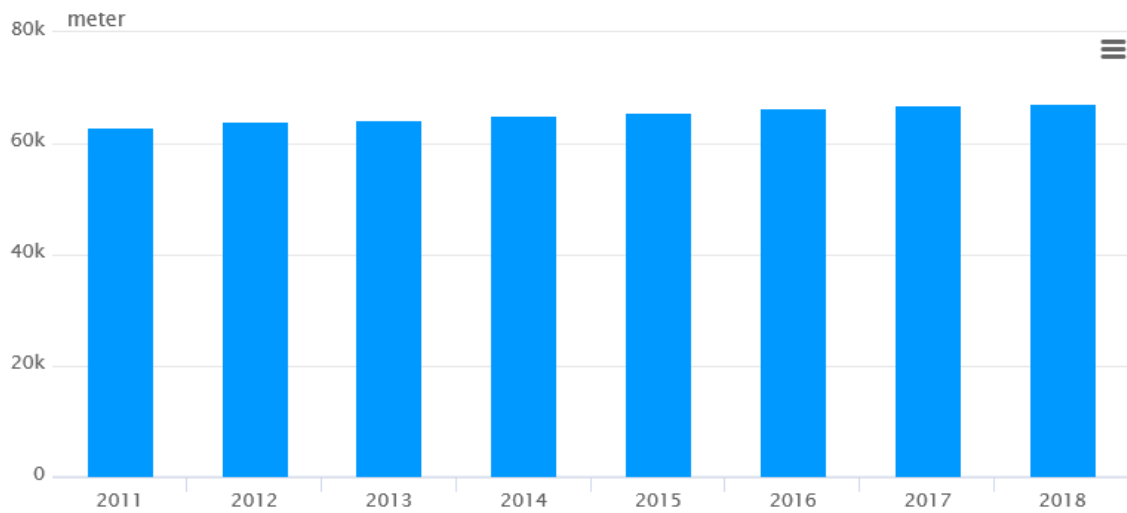

Figur 19. Diagrammet visar mängden direkta fossila koldioxidutsläpp från våra transporter, fastighetsenhetens lokalbestånd samt VEAB:s värmeverk.

De största fossila koldioxidutsläppen 2018 kom från Vaggeryds Energi AB:s värmeverk, se figur 19. I fjärrvärmeverken används olja som spetslast och beroende på temperatur varierar mängden olja som behöver användas. De senaste åren har vi haft kalla vintrar vilket ökar behovet av att använda olja. Under 2018 hade vi en lång och kall vinter under januari till mitten av april. I samband med detta var det även bibränslebrist på skogsbränsle och pellets vilket gjorde att andelen olja i bränslemixen ökade till 2,06 %. De senaste åren har även Vaggeryds energi framgångsrikt lyckats få in större industrier i fjärrvärmesystemet som tillsammans med utbyggnad av befintliga kunders värmebehov resulterar i en högre efterfrågan på värme. När det gäller kommunala transporter har kommunen stora möjligheter att minska utsläppen. Koldioxidutsläppen från kommunens transporter minskade något år 2018 jämfört med 2017. Fastighetsenhetens lokalbestånd använder en mindre mängd olja som ger fossila koldioxidutsläpp.

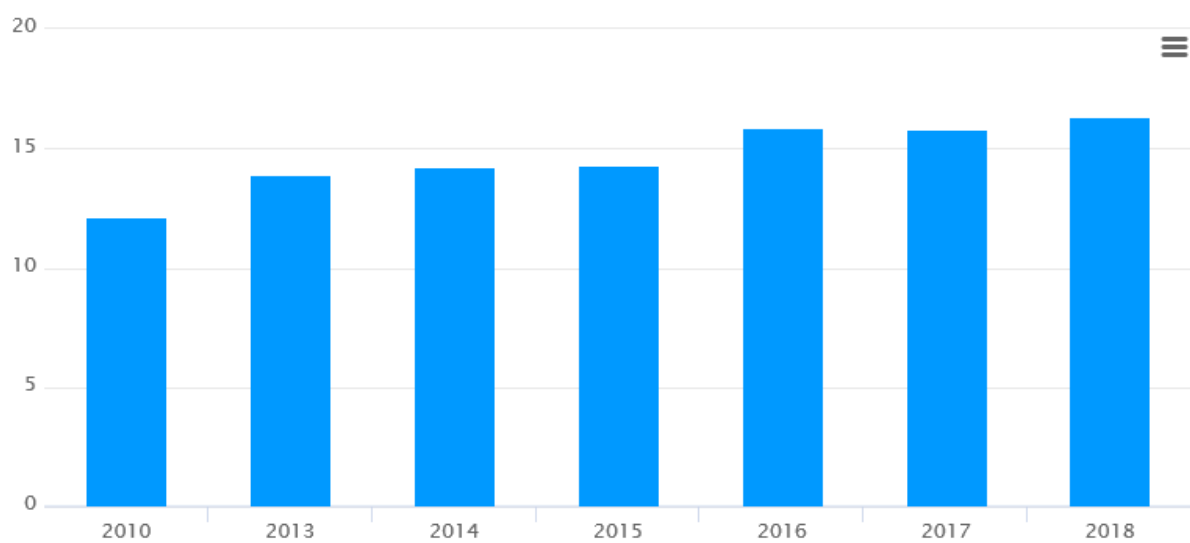
Transporter och resor

Cykelvägar i kommunen

Figur 20. Diagrammet visar antalet meter cykelväg som finns i kommunen.

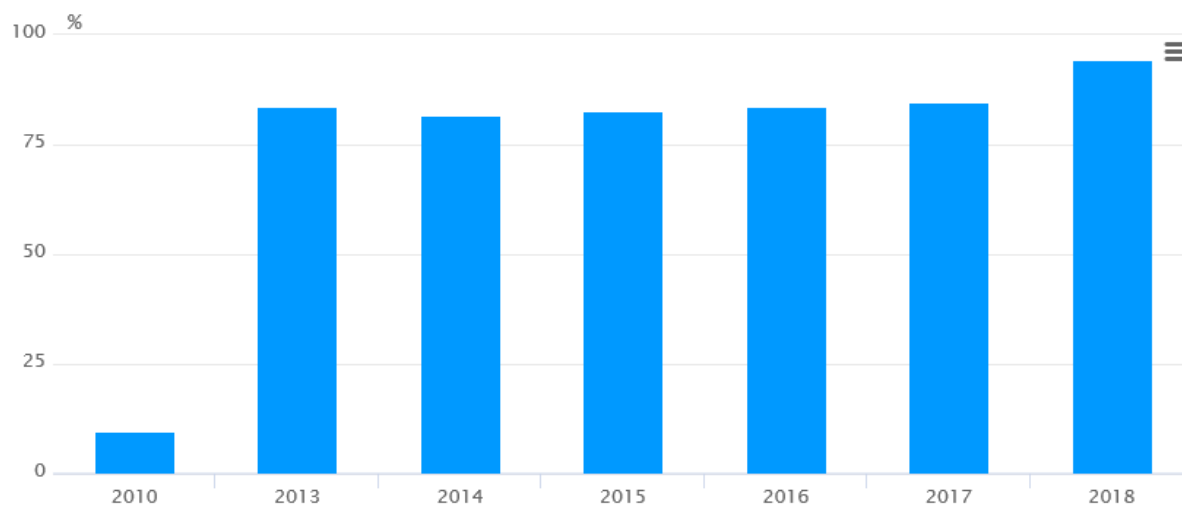
Resor med kollektivtrafik per invånare

Figur 21. Diagrammet visar antalet resor med kollektivtrafik i kommunen per kommuninvånare.

Antalet resor med kollektivtrafiken i kommunen har en positiv trend och antalet resor per invånare ökar.

Andelen förnyelsebart bränsle i busstrafiken

Figur 22. Diagrammet visar andel förnyelsebart bränsle i busstrafikens fordon (Källa JLT).

Kommunen värnar om våra naturtillgångar

Området fokuserar på mål som berör de ekologiska värdena och naturtillgångarna, både på land och i akvatiska miljöer. De miljömål som berörs är Bara naturlig försurning, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt djur- och växtliv och Ett rikt odlingslandskap.

Miljömålet Bara naturlig försurning

Försurade ämnen skall inte tillkomma mark och vatten genom nedfall eller markanvändning. Försurade marker och sjöar påverkar den biologiska mångfalden negativt och åtgärder så som kalkning utförs för att mildra skadorna.

Total målbedömning: 😊 Målet ser ut att uppnås.

Inriktningsmål för det geografiska området Vaggeryds kommun

1. Målet är att förbättra vattenkemisk och biologisk status i sjöar och vattendrag så att de inte är påverkade av försurningen.

Detaljerade mål för det geografiska området Vaggeryds kommun

1. Målet är att antalet försurningspåverkade sjöar och vattendrag ska minska.
2. Målet är ett pH på lika med eller över 6,0⁴ och alkalinitet på minst 0,1 mmol/liter.

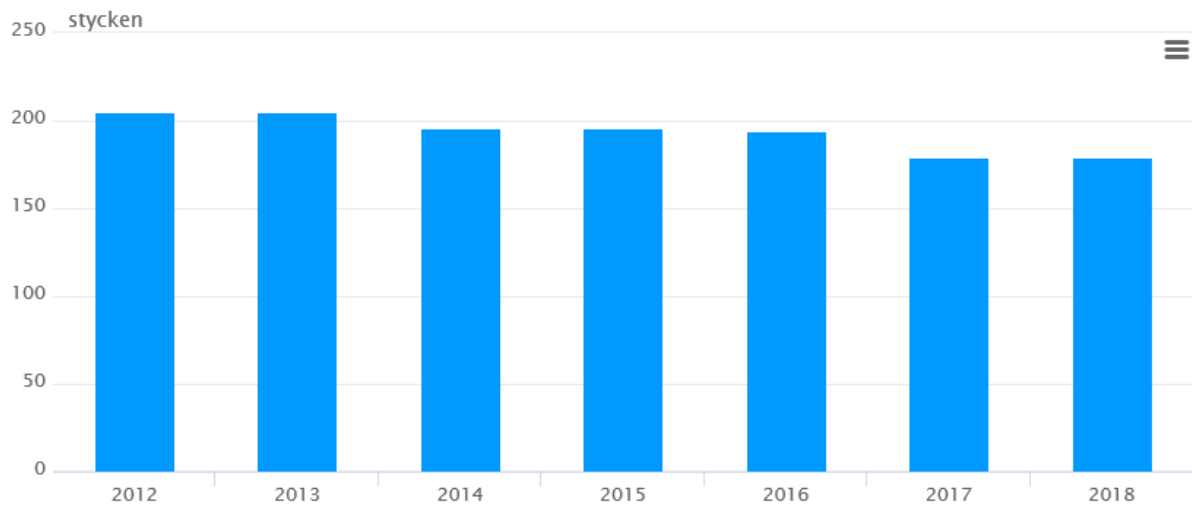
Statistik och nyckeltal - Bara naturlig försurning

Försurning

Kommunen är huvudman för kalkningen som har pågått sedan 1983. 2018 spreds 1 747 ton kalkprodukt fördelat på 57 sjöar och 122 våtmarker, se figur 23 och 24. Kalkningen har dock minskat sedan starten 2004 vilket visar på att det gett avsedd effekt. Kalkningen sker på hösten och nästan hela mängden spreds med helikopter, endast två sjöar kalkas med båt. För att kontrollera kalkeffekten ansvarar kommunen för att vattenprover tas i ett 75-tal provpunkter.

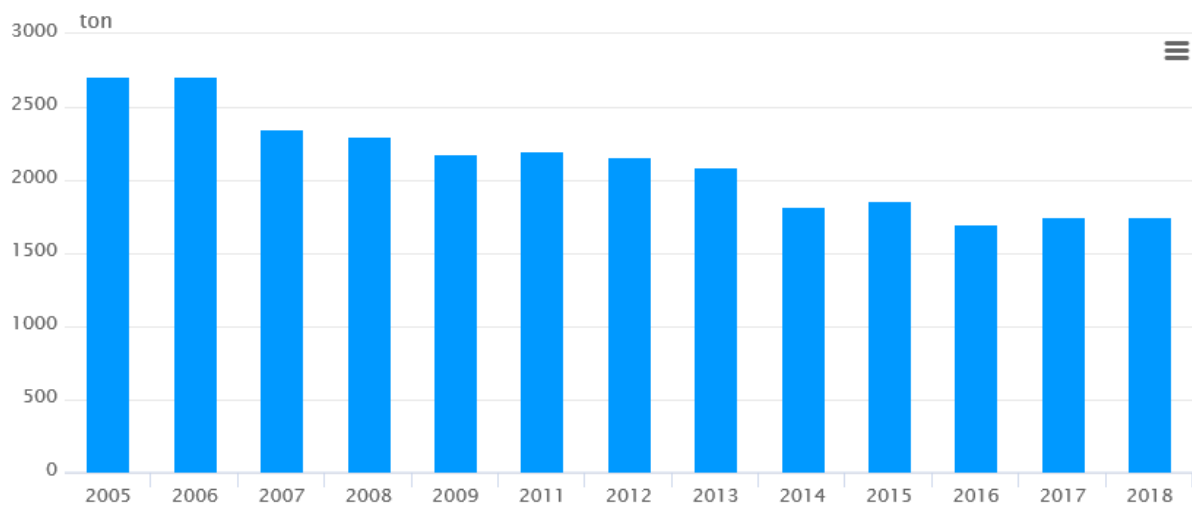
⁴ Kommunen har ett högre pH-mål jämfört med länsstyrelsen vars pH-mål i merparten av vattendragen är 5,6. Motivet för ett högre pH-mål är att negativa konsekvenser för de biologiska värdena bedöms vara stora med ett så lågt målvärde som pH 5,6.

Antalet sjöar och våtmarker som kalkas

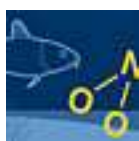

Figur 23. Diagrammet visar antalet sjöar och vattendrag som kalkats under perioden 2012-2018.

Kalkmängden som sprids årligen i kommunen

Figur 24. Diagrammet visar mängden kalk som sprids i kommunen under perioden 2004-2018.

Miljömålet Ingen övergödning

Halterna av de övergödande ämnen som tillförs mark och vatten skall vara så låga så att de inte negativt inverkar på människors hälsa eller förutsättningarna för biologisk mångfald. Mätningar utförs bl.a. på utsläppen från reningsverket.

Total målbedömning: 😞 Det är osäkert om målet kommer att uppnås.

Inriktningsmål för det geografiska området Vaggeryds kommun

1. Målet är att minimera utsläppen av övergödande ämnen.

Detaljerade mål för kommunkoncernen

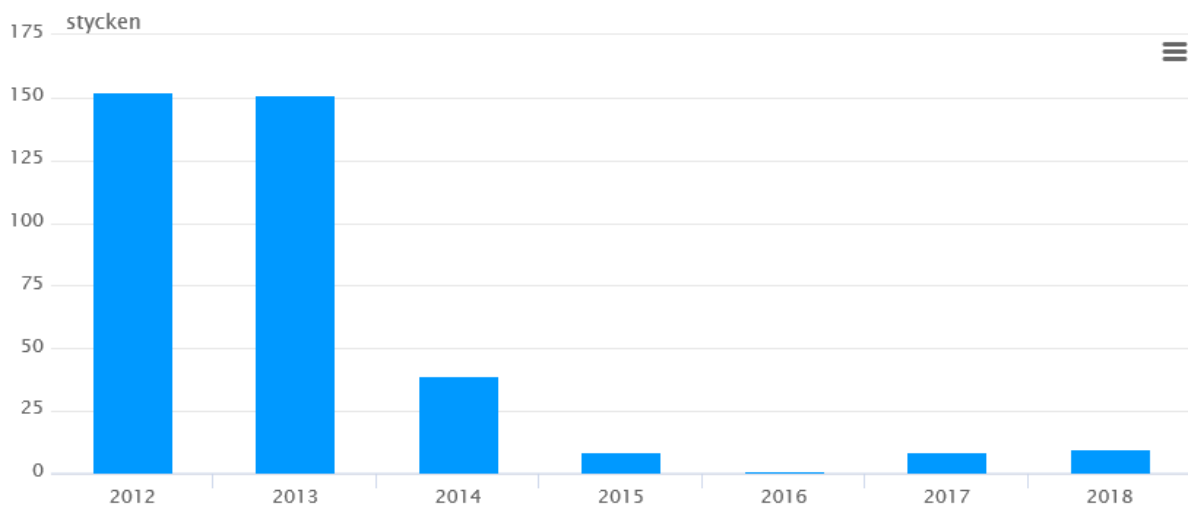
1. Vi ska som ett genomsnitt inventera 20 enskilda avlopp per år (egeniniterade inventeringar).
2. Utsläppen från reningsverket i Skillingaryd ska i utsläppspunkten i ledningen till våtmarken (punkt B) inte överstiga följande riktvärden:
 - N_{tot} 15 mg/l
 - P_{tot} 0,8 mg/l
 - BOD_7 10 mg/l

Statistik och nyckeltal - Ingen övergödning

Utsläpp av övergödande ämnen

Inventeringar av enskilda avlopp utförs årligen av miljö- och byggnämnden för att säkerställa att avloppet håller det mått som krävs för att undvika utläckage av kväve och fosfor. Under 2011-2012 pågick det externfinansierade avloppsprojektet därav möjligheten att inventera fler avlopp, se figur 25. Miljö- och byggförvaltningen har som mål att under 2019 inventera 190 enskilda avlopp.

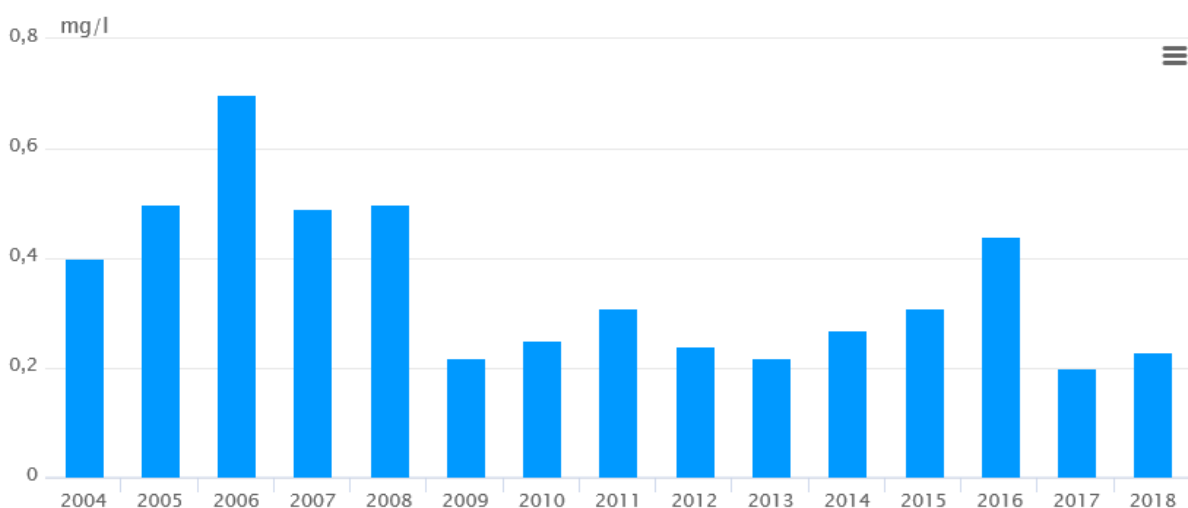
Inventerade enskilda avlopp

Figur 25. Diagrammet visar antalet inventerad enskilda avlopp under perioden 2012-2018.

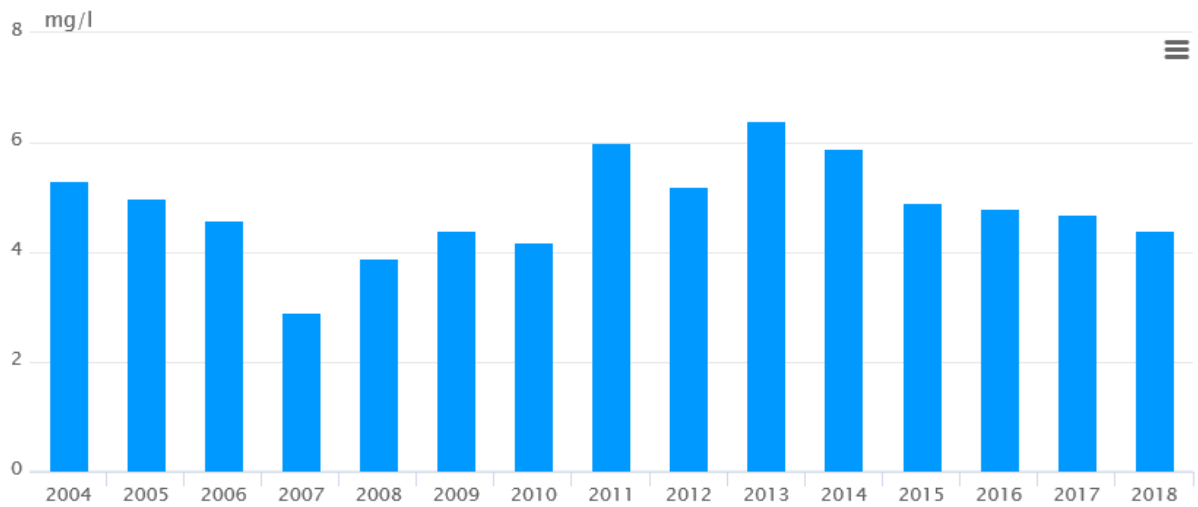
Vid reningsverket i Skillingaryd mäts halten fosfor, kväve och BOD7 i renat avloppsvatten för att säkerställa att halterna inte överstiger de riktvärden som anges i tillståndsbeslutet, se figur 26, 27 och 28. 97 % av avloppsvattnet förs till Skillingaryds reningsverk. I Bondstorp behandlas 2 procent, i Hagafors 0,7 procent och i Svenarum 0,3 procent. Reningsverken i Hagafors och Svenarum planeras att läggas ner inom de närmaste åren och istället kommer avloppsvattnet att pumpas och behandlas på Skillingaryds reningsverk.

Halten fosfor i renat avloppsvatten

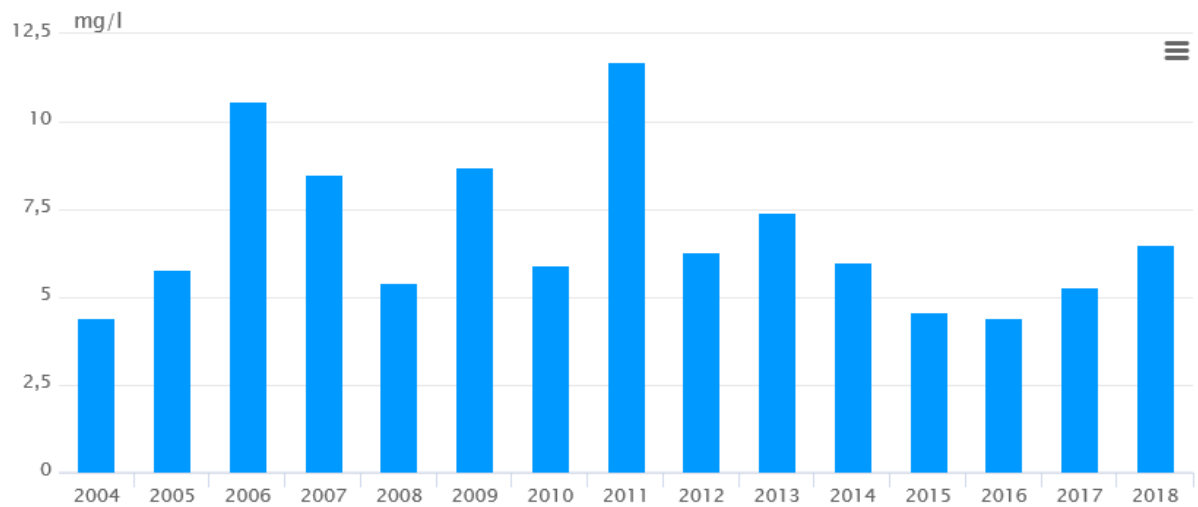
Figur 26. Diagrammet visar halten fosfor i renat avloppsvatten under perioden 2004-2018.

Halten BOD7 i renat avloppsvatten

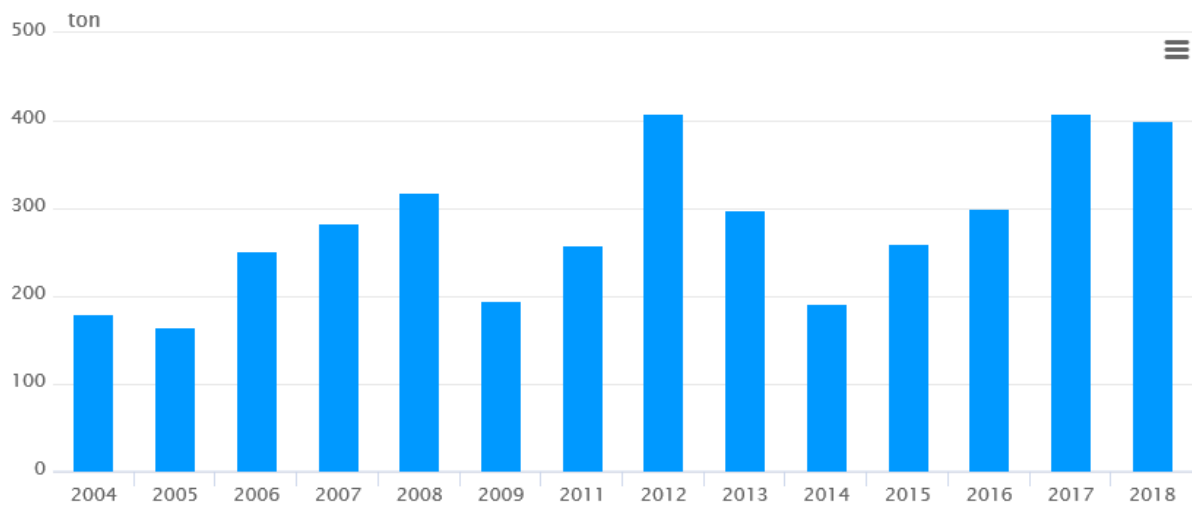
Figur 27. Diagrammet visar halten BOD7 i renat avloppsvatten under perioden 2004-2018.

Halten kväve i renat avloppsvatten

Figur 28. Diagrammet visar halten kväve i renat avloppsvatten under perioden 2004-2018.

Mängden fosfor och kväve som tillförs vattendragen

Figur 29. Nettotillförsel av kväve och fosfor till vattendragen från avrinningsområdet. Uppgiften ingår urlakning från omgivande mark till vattendrag samt utsläpp från mänsklig aktivitet t ex jordbruk, avloppsreningsverk, enskilda avlopp och dagvattnen. Mängden är starkt kopplad till om det varit mycket nederbörd. Källa 2004-2014 Miljö- och bygg. Källa 2015-2018 SMHI.

Miljömålet Levande sjöar och vattendrag

Statusen på sjöar och vattendrag skall förbättras så att de är ekologiskt hållbara och att deras variationsrika livsmiljöer bevaras.

Total målbedömning: 😊 Målet ser ut att uppnås.

Inriktningsmål för det geografiska området Vaggeryds kommun

1. Målet är att förbättra statusen så att alla sjöar och vattendrag har god vattenstatus.
2. Målet är att stärka den biologiska mångfalden och blå infrastrukturen i kommunen

Detaljerat mål för kommunkoncernen

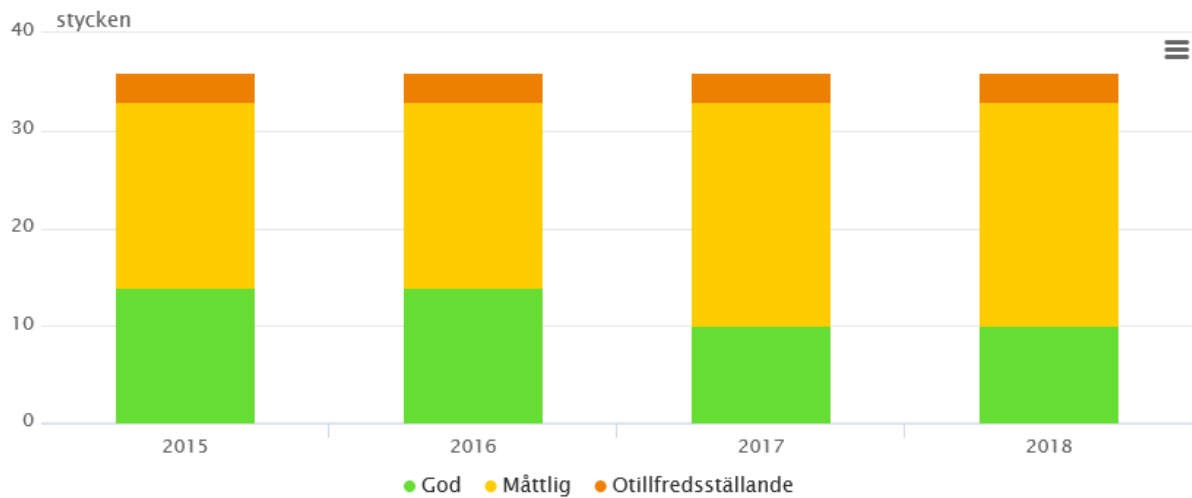
1. Vi ska genomföra åtgärderna i vattenförvaltningens åtgärdsprogram.

Statistik och nyckeltal - Levande sjöar och vattendrag

Ekologisk och kemisk ytvattenstatus

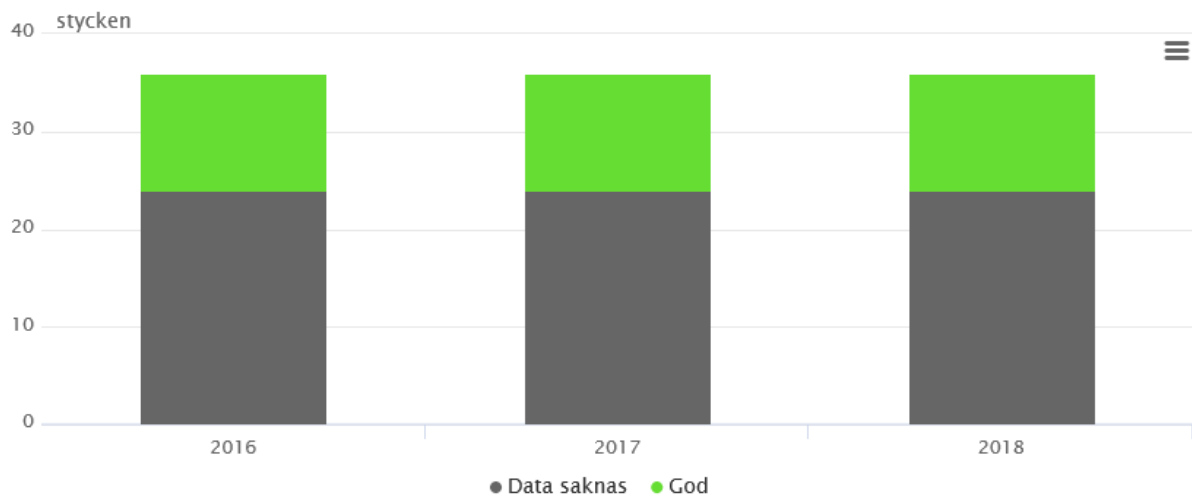
Målet är att alla våra sjöar och vattendrag ska ha god vattenstatus. Den ekologiska och kemiska vattenstatusen bedöms nationellt av Vattenmyndigheterna och det har skett en mycket liten förändring sedan bedömningarna påbörjades, se figur 30 och 31. I princip ingen av Sveriges ytvattenförekomster har god kemisk status om man räknar halterna av kvicksilver. Bedömningarna av kemisk status har därför även gjorts för en del av ytvattenförekomsterna där kvicksilver inte är en parameter. Av Vaggeryds kommuns 36 ytvattenförekomster har 12 stycken bedömts ha God kemiska status. För resterande 24 ytvattenförekomster har ingen bedömning gjorts.

Ekologisk status för ytvattenförekomster

Figur 30. Diagrammet visar antalet ytvattenförekomster som har god ekologisk status (grön), måttlig ekologisk status (orange) och otillfredsställande ekologisk status (orange).

Kemisk status för ytvattenförekomster

Figur 31. Diagrammet visar antalet ytvattenförekomster som har god kemisk status (grön) samt antalet ytvattenförekomster som ej är bedömda (grå).

Miljömålet Grundvatten av god kvalitet

Dricksvattenförsörjningen ska vara säker och hållbar samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

Total målbedömning: 😞 Det är osäkert om målet kommer att uppnås.

Inriktningsmål för det geografiska området Vaggeryds kommun

1. Målet är att förbättra statusen och skydda vattenkvaliteten, enligt vattendirektivet, så att alla grundvattenförekomster har god vattenstatus.
2. Målet är att säkerställa en långsiktig och säker dricksvattenförsörjning i kommunen.

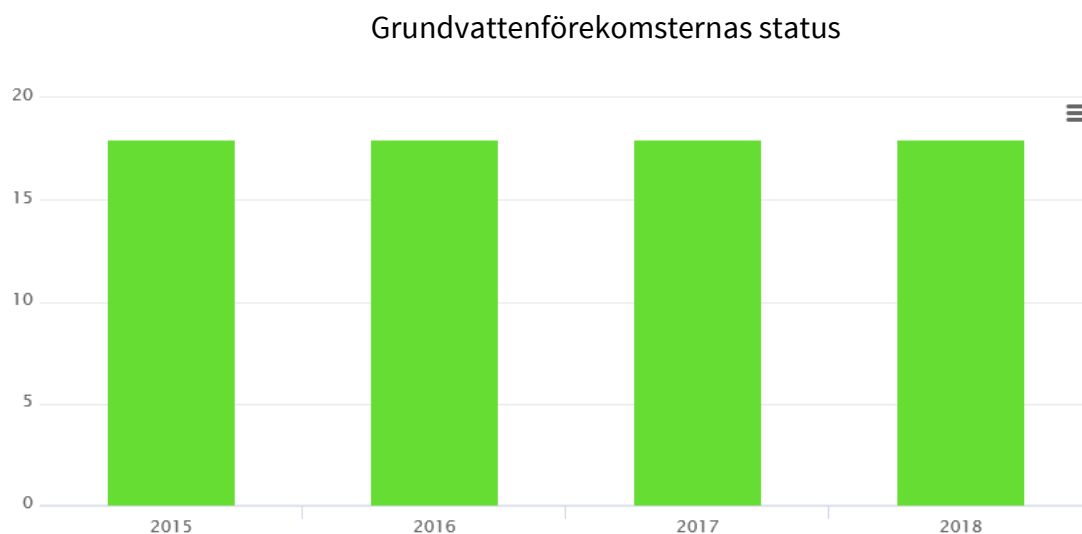
Detaljerat mål för kommunkoncernen

1. Vi ska verka för att alla allmänna vattentäkter ska ha vattenskyddsområden.

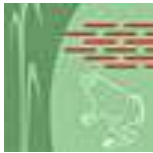
Statistik och nyckeltal - Grundvatten av god kvalitet

Grundvattenförekomsternas status

Målet är att förbättra statusen och skydda vattenkvaliteten, enligt vattendirektivet, så att alla grundvattenförekomster har god vattenstatus. Bedömningen av grundvattenstatusen görs nationellt av Vattenmyndigheten.

Figur 32. Diagrammet visar antalet grundvattenförekomster med god vattenstatus i Vaggeryds kommun.

Miljömålet Myllrande våtmarker

I syfte att våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion bevaras skall vi inte tillåta torvtäkter för de mossar med höga natur- och/eller kulturvärden.

Total målbedömning: 😊 Målet ser ut att uppnås.

Inriktningsmål för det geografiska området Vaggeryds kommun

1. Målet är att bibehålla ekologisk och vattenhushållande funktion i våtmarkerna.

Detaljerat mål för det geografiska området

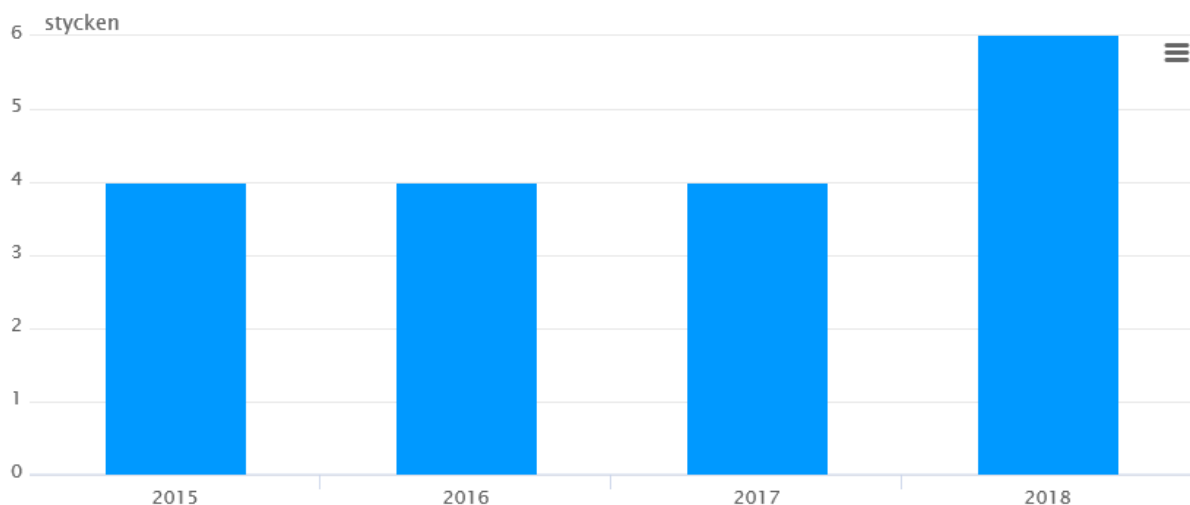
1. Vi ska inte tillåta torvtäkter för mossar med höga natur- och/eller kulturvärden (klass 1 och 2 i våtmarksinventeringen). För mossar i klass 3 och 4 ska täkt undvikas om den inverkar menligt på väsentliga motstående intressen.

Statistik och nyckeltal - Myllrande våtmarker

Våtmarker

Antalet våtmarker med torvtäktstillstånd har öka under 2018. Dock har inga mossar med VMI-klass 1 eller 2 exploaterats.

Antal torvmarker med tillstånd för torvbrytning

Figur 33. Diagrammet visar antalet torvtäkter med tillstånd för torvbrytning i Vaggeryds kommun.

Miljömålet Levande skogar

Andelen skyddad natur och certifierat skogsbruk ser till att värna om skogen och skogsmarkens biologiska produktion, biologisk mångfald samt kulturmiljö- och sociala värden.

Total målbedömning: 😞 Det är osäkert om målet kommer att uppnås.

Inriktningsmål för det geografiska området Vaggeryds kommun

1. Målet är att öka skötseln av skogar så att den biologiska mångfalden bevaras och den biologiska produktionen skyddas samt att ibland och lämna skogen orörd.

Detaljerat mål för det geografiska området

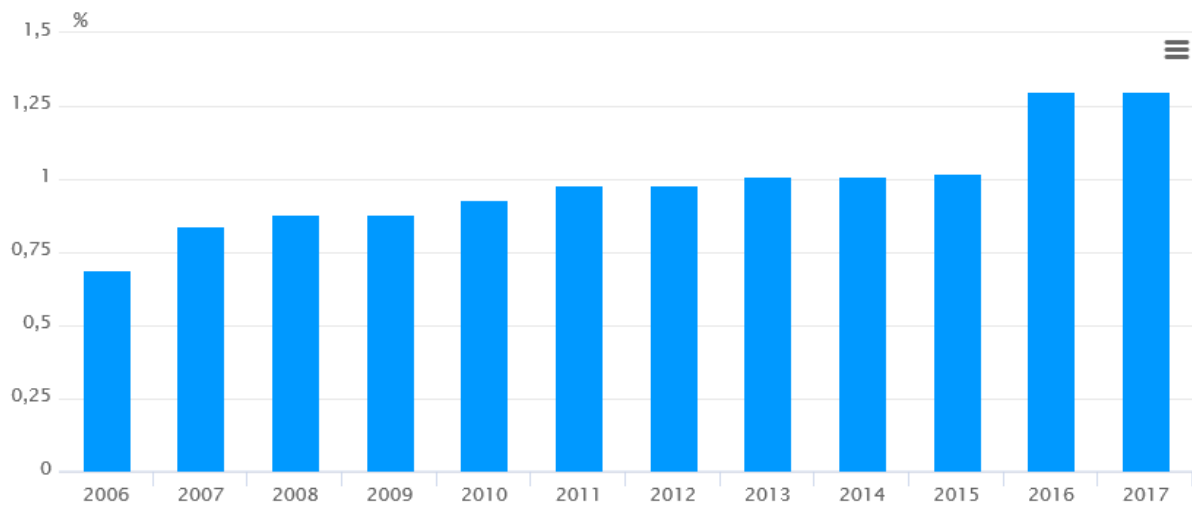
1. Vi ska i första hand sköta våra tätortsnära kommunägda skogar med avseende på rörligt friluftsliv genom ett hyggesfritt skogsbruk.
2. Vi ska öka andelen lövskog på kommunalt ägd skogsmark.

Statistik och nyckeltal - Levande skogar

Skyddad natur och certifierat skogsbruk

Under 2017 har andelen skyddad natur, dvs nationalpark, naturreservat eller biotopskyddsområde, ökat från 1,02 % av kommunens areal till 1,3 %, figur 34. Den totala skyddade arealen uppgår nu till 1 151 ha. Ökningen jämfört med 2015 beror till stor del på att det i maj 2016 bildades ett ca 469 ha stort naturreservat i Vaggeryd och Gnosjö kommuner varav ca 286 ha ligger i Vaggeryds kommun. Naturreservatet heter Långö mosse och Svanasjön och angränsar till Store mosse nationalpark. Under 2018 bildades ytterligare ett naturreservat i Vaggeryds kommun på 26,3 ha som kallas Stensjökvarnskogen. Dessa uppgifter finns inte med i statistiken eftersom statistiken för skyddade områden levereras först i maj 2019 av SCB. I kommunen finns nu totalt 9 naturreservat: Brokullen, Gärhovs storäng, Hatten, Lilla Kungsbacken, Lyngemadssjön, Tjurhults mosse, Mässeberg, Långö mosse och Svanasjön, Stensjökvarnskogen samt Östermoskogen som är vårt enda kommunala naturreservat.

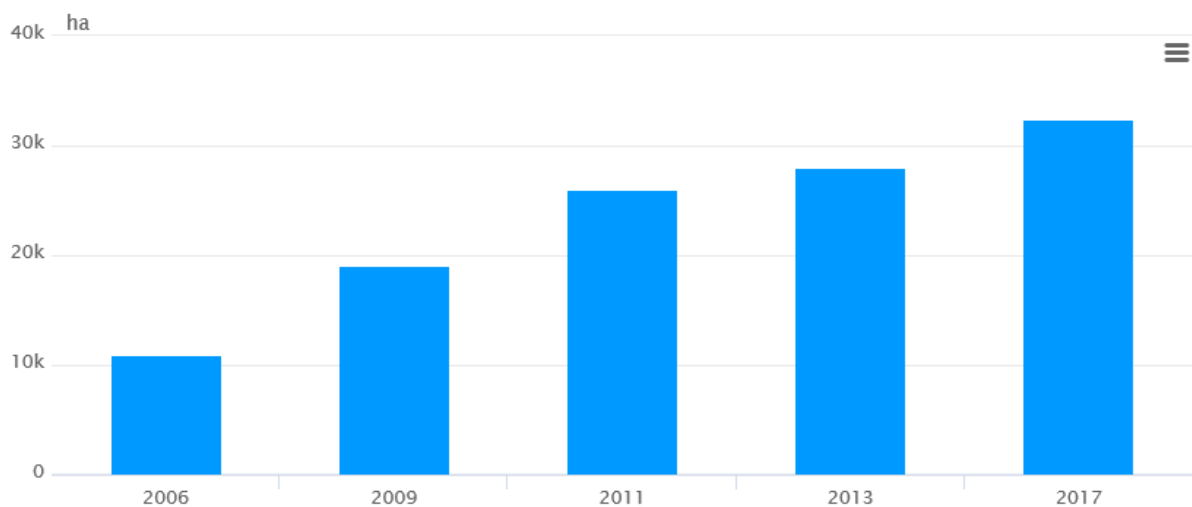
Andel skyddad natur

Figur 34. I diagrammet visas andelen skyddad natur i form av nationalparker, naturreservat, djur- och växtskyddsområden samt biotopskyddsområden i kommunen.

Andelen certifierat skogsbruk i kommunen enligt FCS (Forest Stewardship Council) har ökat sedan 2006, se figur 35.

Antalet hektar certifierat skogsbruk i kommunen

Figur 35. I diagrammet visas antalet hektar certifierat skogsbruk i kommunen.

Miljömålet Ett rikt odlingslandskap

Skötseln av odlings- och betesmarker skall öka i syfte att förbättra deras naturvärden och samtidigt värna om biologisk- och livsmedelsproduktion samt den biologiska mångfalden och kulturmiljövärden.

Total målbedömning: 😞 Det är osäkert om målet kommer att uppnås.

Inriktningsmål för det geografiska området Vaggeryds kommun

1. Målet är att öka skötseln av odlings- och betesmark så att naturvärdena ökar.

Detaljerat mål för det geografiska området

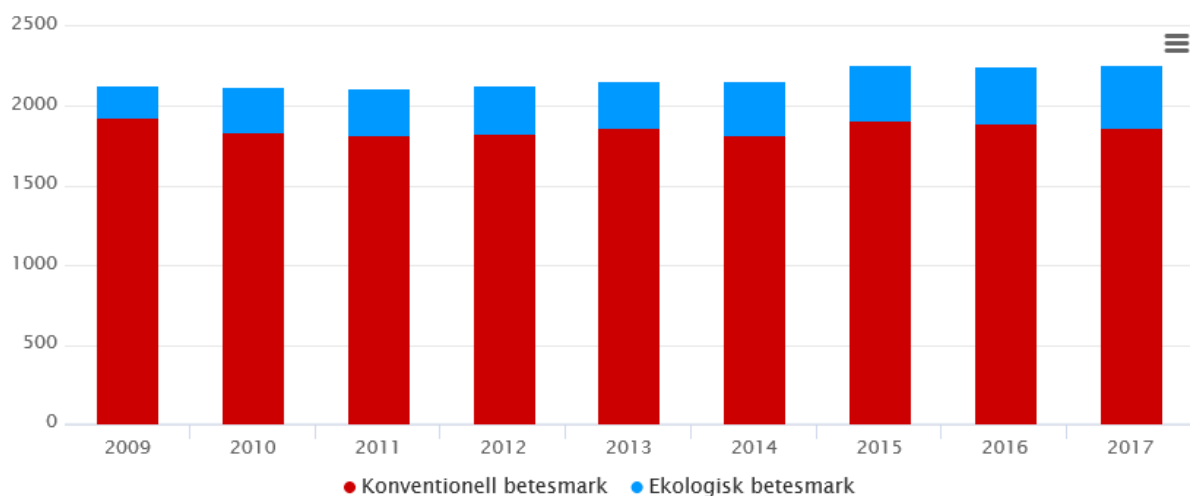
1. Vi ska sträva efter att de kommunalt ägda betesmarkerna sköts av betande djur.

Statistik och nyckeltal - Ett rikt odlingslandskap

Åker- och betesmark

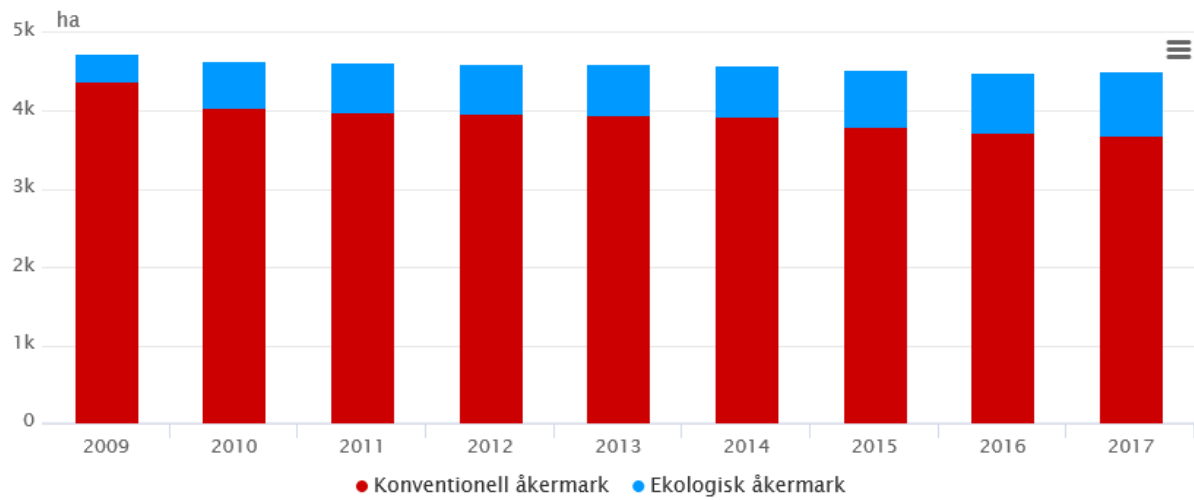
Data saknas i Jordbruksverkets statistikdatabas för 2018 gällande arealen åker- och betesmark. Arealen betesmark i kommunen har minskat med 2,7 % mellan 2004-2017. Trenden för betesmark är dock svagt positiv sedan 2009, se figur 36. Åkerarealen i kommunen har mellan 2005-2017 minskat med 5,6 %. Arealen ekologisk åkermark och ekologisk betesmark ökat stort, dock från låga ursprungsnivåer, se figur 37.

Areal konventionell och ekologisk betesmark

Figur 36. Diagrammet visar arealen konventionell och ekologisk betesmark.

Areal konventionell och ekologisk åkermark

Figur 37. Diagrammet visar arealen konventionell och ekologisk åkermark under perioden 2009-2017.

Miljömålet Ett rikt växt- och djurliv

För att värna om arterna livsmiljöer och ekosystem är det viktigt att träd med miljö- och/eller kulturvärden skyddas och bevaras.

Total målbedömning: 😊 Målet ser ut att uppnås.

Inriktningsmål för det geografiska området Vaggeryds kommun

1. Målet är att säkerställa livskraftiga bestånd och naturmiljöer samt att människor har tillgång till god natur- och kulturmiljö.

Detaljerat mål för det geografiska området Vaggeryds kommun

1. Vi ska öka kunskapen om allemansrätten hos våra invånare.

Kommunen har en god levnadsmiljö

I följande avsnitt fokuserar vi på mål som berör kvalitén på vår fysiska levnadsmiljö, till exempel luftföroreningar, kemikalier i produkter och förorenade områden. De miljömål som berörs av Frisk luft, Giftfri miljö, Skyddande ozonskikt och Säker strålmiljö. I avsnittet berörs även levnadsmiljö i form av fysisk planering där vi tar hänsyn till de gröna värdena i samhällsplaneringen, till exempel ekosystemtjänster och grön infrastruktur.

Miljömålet Frisk luft

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas. Det är därför viktigt med återkommande kontroller av luften särskilt vid högtrafikerade områden och platser där människor vistas ofta och länge.

Total målbedömning: 😊 Målet ser ut att uppnås.

Inriktningsmål för det geografiska området Vaggeryds kommun

1. Målet är en bra luftkvalitet så att människors hälsa och miljön inte skadas.

Detaljerat mål för kommunkoncernen

1. Vi ska ha en systematisk och återkommande kontroll av miljökvalitetsnormerna och miljökvalitetsmålen för luft.⁵

Statistik och nyckeltal - Frisk luft

Luftkvalité

För att säkerställa att vi har en god luftkvalité i kommunen utförs årligen mätningar eller modelleringar av partikelhalter (PM10), halter av kvävedioxid (NO₂) samt halterna av bensen. Arbetet med luftkvalitén samordnas gemensamt av kommunerna i länet genom Jönköpings län luftvårdsförbund.

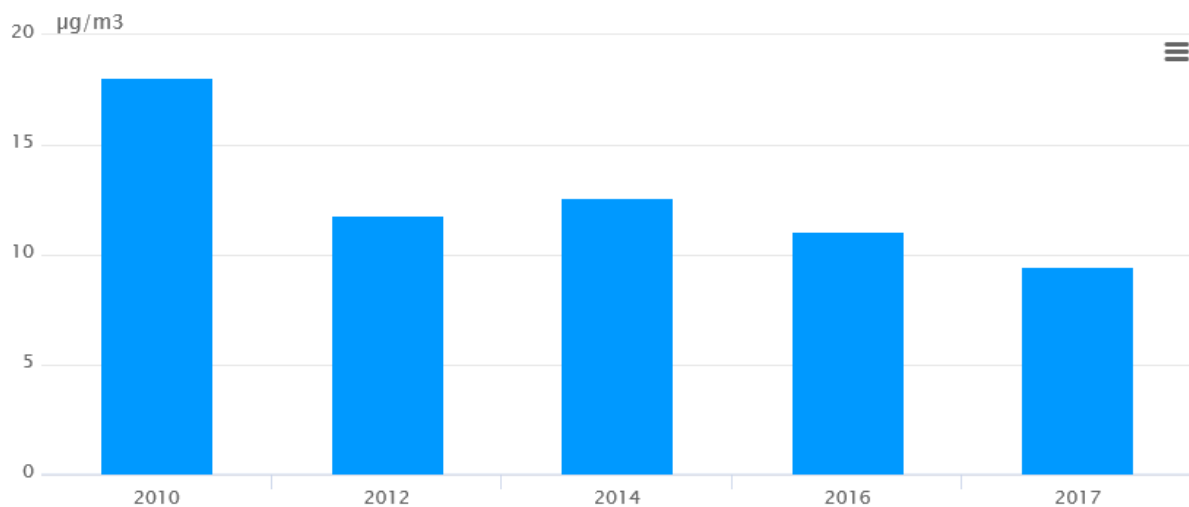
I Vaggeryds kommun görs mätningarna vid Hokvägen (vid Gärhovsvägen), Jönköpingsvägen vid Hjortsjöskolan, Jönköpingsvägen norr om Stödstorpsrondellen, Storgatan norr om rondellen vid Verkstadsgatan, Storgatan söder om rondellen vid Verkstadsgatan, Södra vägen söder om rondellen vid Ljungbergsgatan och vid Storgatan vid Fågelforsskolan.

⁵ Detta verifieras genom mätning, beräkning eller objektiv bedömning fr o m 2013. För målvärden se länken: <http://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Sveriges-miljomal/Miljokvalitetsmalen/Frisk-luft/Precisering-av-Frisk-luft/>

Halten partiklar får inte överstiga 15 mikrogram/m³ räknat som årsmedelvärde för att klara miljö kvalitetsmålets precisering och 40 mikrogram/m³ för att klara miljö kvalitetsnormen, se figur 38. Halten kvävedioxid får inte överstiga 20 mikrogram/m³ räknat som årsmedelvärde för att klara miljö kvalitetsmålets precisering och 40 mikrogram/m³ för att klara miljö kvalitetsnormen, se figur 39. Halten bensen får inte överstiga 1 mikrogram/m³ räknat som årsmedelvärde för att klara miljö kvalitetsmålets precisering och 5 mikrogram/m³ för att klara miljö kvalitetsnormen, se figur 40.

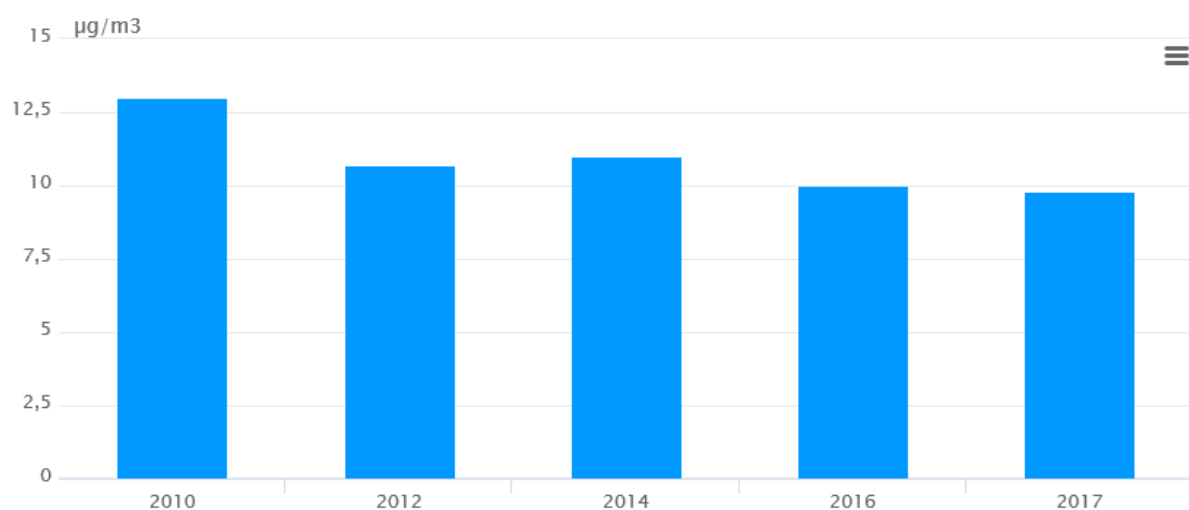
Resultaten från modellering och mätning av luftkvaliteten för 2018 ska under 2019 sammanställas i en utvärderingsrapport. Samverkansområdet för luftkvalitetskontroll som kommun ingår i ansvarar för detta och resultaten redovisas i Miljöredovisning 2019.

Halten av partiklar (PM10) i luften

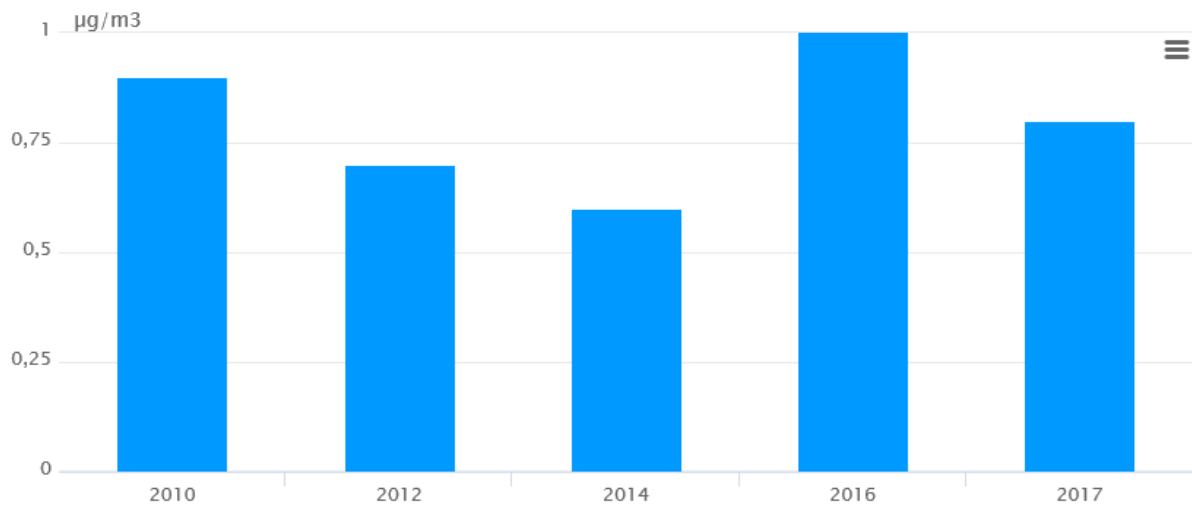
Figur 38. Diagrammet visar uppmätta eller modellerade halter av partiklar (PM10) i luften vid olika mätpunkter i Vaggeryds kommun.

Halten av kvävedioxid (NO₂) i luften

Figur 39. Diagrammet visar uppmätta eller modellerade halter av kvävedioxid (NO₂) i luften vid olika mätpunkter i Vaggeryds kommun.

Halter av bensen i luften

Figur 40. Diagrammet visar uppmätta eller modellerade halter av bensen i luften vid olika mätpunkter i Vaggeryds kommun.

Miljömålet Giftfri miljö

Ämnen som skapats i eller utvunnits av samhället skall inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden ifall de släpps ut i miljön. Användningen av gifter minskas genom att ekologisk odling då inga bekämpningsmedel används.

Total målbedömning: 😞 Det är osäkert om målet kommer att uppnås.

Inriktningsmål för det geografiska området Vaggeryds kommun

1. Målet är att begränsa påverkan på människors hälsa och miljön.
2. Målet är att minska förekomsten av miljögifter i barns vardag.

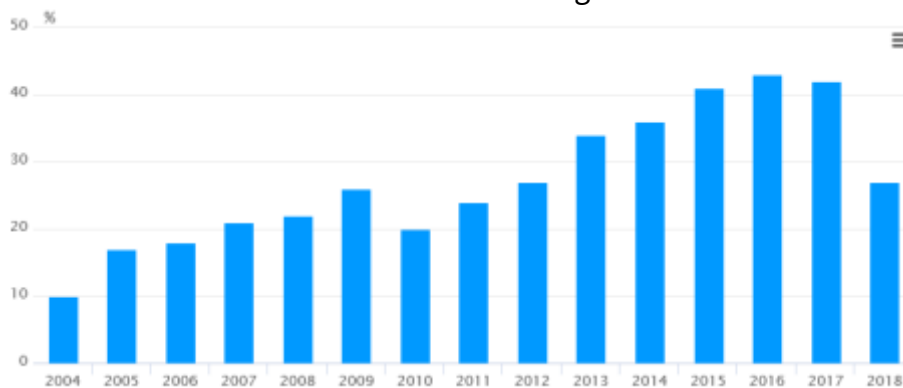
Detaljerade mål för kommunkoncernen

1. Målet är att sträva efter att andelen ekologisk mat i kostorganisationens livsmedelsbudget ska öka.
2. Vi ska ersätta de farligaste kemikalierna med mer miljöanpassade alternativ.
3. Vi ska ställa kemikaliekraav vid upphandling där så är möjligt
4. Kommunen ska sträva efter att servera närproducerad mat och servera råvaror utifrån säsong

Statistik och nyckeltal - Giftfri miljö

Ekologiska livsmedel och ekologisk betes- och åkermark

Andelen ekologiska livsmedel

Figur 41. I diagrammet visas andelen ekologiska livsmedel av livsmedelsbudgeten i barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningens verksamheter.

Kommunen har under 2018 tagit ett helhetsgrepp kring hållbarhetsfrågan och ekologiska livsmedelsinköp blir en av många viktiga aspekter för hållbara måltider. Andelen ekologiska livsmedelsinköp har under 2018 minskat till 27 % från de senaste årens ca 40 %. Minskningen beror dels på minskade inköp av närproducerat kravkött. För att minska koldioxidutsläppet mängden nöt- och fläskkött minskats för att kunna öka mängden fisk, kyckling och vegetariska rätter. Målet är att byta ut en nöt- och fläskrätt till en vegetarisk rätt i veckan. All kyckling, nöt- och fläskkött vi köper in är fött, uppfött, slaktat, styckat och förädlad i Sverige. Kommunen arbetar strategiskt med att servera frukt och grönt i säsong. Då det är säsong i Sverige för äpplen och då dess kvalitet är god väljs äppelsorter från Sverige framför ekologisk import. En annan hållbarhetsfråga som kommunen aktivt arbetar med är att minska matsvinnet med 20 % till 2021. I och med detta kan kommunen aktivt välja en konventionell råvara framför en ekologisk råvara om kvalitén är bättre på den konventionella råvaran.

Miljömålet Skyddande ozonskikt

Ozonskiktet skall utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning, ett steg i detta har varit utfasningen av ozonpåverkande köldmedier.

Total målbedömning: 😊 Målet är uppnått.

Detaljerat mål för kommunkoncernen

1. Vi ska säkerställa att kunskapen om ozonskiktet finns i vår verksamhet.

Miljömålet Säker strålmiljö

Strålningens skadliga effekter skall inte påverka människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Detta skall åtgärdas genom kontroller av radon samt tillgång till skugga i offentliga miljöer och skolgårdar.

Total målbedömning: 😊 Målet ser ut att uppnås.

Inriktningsmål för det geografiska området Vaggeryds kommun

1. Målet är att skydda invånarna mot skadliga effekter av solexponering och annan skadlig strålning.

Detaljerade mål för kommunkoncernen

1. Vi ska år 2021 ha tillgång till skugga i offentliga miljöer och på skolgårdar.
2. Målet är att verka för att kommunala solarier ska avvecklas.

Grön handlingsplan

Målområdet grön handlingsplan omfattar ekosystemtjänster, grön infrastruktur, friluftsliv samt tätortsnära natur. Grön infrastruktur definieras som ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer och strukturer, naturområden samt anlagda element som utformas, brukas och förvaltas på ett sätt så att biologisk mångfald bevaras och för samhället viktiga ekosystemtjänster främjas i hela landskapet. Ekosystemtjänster är de produkter och tjänster från naturens ekosystem som bidrar till människans välbefinnande. Det handlar om vanliga produkter som spannmål, kaffeböner och träråvara samt tjänster som att rena vatten, reglera klimat och pollinera växter. Vi människor får nyttan antingen direkt, som när växter producerar syre. Eller genom en insats, som när vi bedriver jordbruk som ger livsmedel.

Total målbedömning: 😊 Det är osäkert om målet kommer att uppnås.

Inriktningsmål för det geografiska området Vaggeryds kommun

1. Målet är att stärka och synliggöra de gröna värdena som grön infrastruktur och ekosystemtjänster i kommunen.
2. Målet är att alla ska ha tillgång till tätortsnära friluftsområden.

Detaljerade mål för kommunkoncernen

1. Vi ska beakta och värna alla skyddsvärda träd som finns inom kommunen i detaljplaneringen och vid byggnationer.
2. Vi ska ha en kommunövergripande grönstrukturplan som stärker de gröna värdena i kommunen.
3. Vi ska värna om våra tätortsnära kommunala marker som är värdefulla ur natur- eller friluftssynpunkt.

Det ska vara lätt att göra rätt

I Vaggeryds kommuns miljöarbete spelar anställda, invånare, näringsliv och föreningar en stor roll i hållbarhetsarbetet. Genom att skapa förutsättningar att göra rätt val i vardagen uppnår vi tillsammans en bättre miljö idag och en ljusare framtid för kommande generation. Vaggeryds kommun ska bli bättre på att kommunicera miljöarbetet, både externt och internt. Avsnittet berör kapitlen Kommunikation och beteendeförändring samt Verksamhetsutveckling.

Verksamhetsutveckling

Verksamheterna i kommunen skall utvecklas så att miljö- och hållbarhetsfrågor blir en naturlig del av arbetet.

Total målbedömning: 😞 Det är osäkert om målet kommer att uppnås.

Inriktningsmål för det geografiska området Vaggeryds kommun

1. Målet är att utveckla miljö- och hållbarhetsfrågorna till att vara en naturlig del av företagens och organisationers ledning och styrning.

Detaljerade mål för kommunkoncernen

1. Vi ska arbeta för att förebygga avfallet i alla våra verksamheter och ha som mål att avfallsmängden ska minska med 10 % till år 2021 jämfört med 2017.
2. Vi ska minska användningen av engångsprodukter och ha som mål att minska förbrukningen med 10 % till år 2021 jämfört med 2017.
3. Vi ska minska användningen av engångsprodukter med fossilt ursprung och engångsmaterial i förnyelsebart material ska främjas.

Kommunikation och beteendeförändring

Både externa och interna aktiviteter med miljötema anordnas för att lyfta fram specifika ämnen samt påminna om det övergripande miljöarbetet för att så frön och engagera till ett mer hållbart och miljöinriktad levnadssätt.

Total målbedömning: 😊 Målet ser ut att uppnås.

Inriktningsmål för det geografiska området Vaggeryds kommun

1. Målet är att öka både den generella kunskapen om miljö- och hållbarhetsfrågor samt den specifika ämneskompetensen.
2. Målet är att få till en beteendeförändring hos kommuninvånarna inom konsumtion och livsstil.
3. Målet är att våra kommuninvånare ska göra fler hållbara resor.

Detaljerat mål för kommunkoncernen

1. Vi ska minska matsvinnet i våra verksamheter med 20 % till 2021 jämfört med de mätningar som utförts under 2017 och 2018.
2. Vi ska nå ut med kommunens miljöarbete till allmänheten med fokus på målgruppen barn och unga.
3. Vi ska utföra informationskampanjer om hållbar konsumtion och livsstil inom målgrupperna skola, föreningar och företag.
4. Vi ska ta fram en digital, översiktlig och lättläst version av miljöprogrammet riktat till kommuninvånarna.

Åtgärdsuppföljning av det reviderade miljöprogrammet (2018-2021)

I april 2018 beslutade kommunfullmäktige om ett reviderat miljöprogram med nya mål. Under hösten 2018 beslutade alla nämnder och styrelser 78 åtgärder kopplade till målen. I det reviderade miljöprogrammet finns ett nytt kapitel "Grön handlingsplan" som berör bland annat grön infrastruktur, ekosystemtjänster och friluftslivet, frågor som tidigare inte funnits med i miljöprogrammet. Åtgärder följs upp två gånger per år, vid delårs- och årsredovisningen. Genomförandegraden för åtgärden bedöms som beslutad att genomföras (vit), påbörjad (gul), genomförd/genomförs kontinuerligt /grön) eller försenad (röd).

Målområde	Antal åtgärder	Bedömning
Kommunen ska vara klimatsmart och resurseffektiv		
Begränsad klimatpåverkan	6	☐
God bebyggd miljö	12	☐
Kommunen ska värna om våra naturtillgångar		
Bara naturlig försurning	1	☑
Ingen övergödning	3	☐
Levande sjöar och vattendrag	3	☐
Grundvatten av god kvalitet	2	☐
Myllrande våtmarker	2	☐
Levande skogar	3	☐
Ett rikt odlingslandskap	1	☐
Ett rikt växt- och djurliv	1	☐
Kommunen har en god levnadsmiljö		
God bebyggd miljö	3	☐
Grön handlingsplan	11	☐
Frisk luft	1	☑
Giftfri miljö	13	☐
Skyddande ozonskikt	-	
Säker strålmiljö	2	☐
Det ska vara lätt att göra rätt		
Verksamhetsutveckling	7	☐
Kommunikation och beteendeförändring	7	☐

Tabell 6. Tabellen visar antalet åtgärder per målområde samt den sammanlagda åtgärdsbedömningen för respektive målområde under 2018.

Kommunen ska vara klimatsmart och resurseffektiv

Området fokuserar på mål som berör minskade fossila utsläpp, kollektivtrafik, energieffektivisering och förnyelsebar energi. De miljömål som berörs är Begränsad klimatpåverkan och God bebyggd miljö.

Åtgärder - Begränsad klimatpåverkan

Åtgärdsstatus - Begränsad klimatpåverkan	Antal åtgärder
Beslutad men ej påbörjad ☐	-
Påbörjad ☐	3
Genomförd/genomförs kontinuerligt ☐	1
Försenad ☐	2

Öka andelen miljöanpassade fordon

Under 2018 har kommunkoncernens fordonshantering och utbytesplanerna kartlagts och granskats. De utbytesplaner som tagits fram visar att vi inte kommer att nå målet med 50 % fossilfria fordon och 75 % miljöbilar till 2020 med de resurser som finns i dagsläget. Flera förvaltningar och bolag har dock bidragit till målet. Bland annat har miljö- och byggförvaltningen bytt ut sin enda bil till en elbil, tekniska kontoret har ersatt en äldre bensin/etanolbil mot en bensin/elhybrid och barn- och utbildningsförvaltningen har under 2018 leasat två elbilar som under 2019 kommer att tas i bruk och placeras på strategiska platser. Målet är att utvärdera användningen av dessa i förhållande till en minskad användning av privata bilar i tjänsten. Därutöver har VSBo köpt in ytterligare en elbil och kommunledningskontoret har utökat till 2 elbilar i bilpoolen. Även arbetsmarknadsenheten har skaffat sin första elbil under 2018.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Barn- och utbildningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och byggnämnden, Socialnämnden, Tekniska nämnden, VEAB, VSBo och Elverket.

Utreda utökning av den kommunala bilpoolen

Åtgärden har inte påbörjats under 2018. Däremot har frågan tagits upp i arbetet med översynen av kommunens fordonshantering och utbyte av fordon i den kommunala fordonsflottan.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Barn- och utbildningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och byggnämnden, Socialnämnden, Tekniska nämnden, VEAB, VSBo och Elverket.

Utreda frågan om diversierad milersättning

Åtgärden har inte påbörjats under 2018. Förhoppningsvis kan denna del fångas i handlingsplanen för resvaneanalysen som ska genomföras under 2019.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Barn- och utbildningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och byggnämnden, Socialnämnden, Tekniska nämnden, VEAB, VSBo och Elverket.

■ *Utbyggnadsstrategi av laddinfrastrukturen för elbilar*

Vi ska aktivt arbeta för att förbättra laddinfrastrukturen i kommunen genom att identifiera och kartlägga vilka strategiska platser som är i behov av laddstolpar. Arbetet sker kontinuerligt men något särskilt framtagna strategi finns inte.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Tekniska nämnden, VEAB

■ *Resvaneanalys*

Under hösten 2018 har statistik samlats in och levererats till konsulten för resvaneanalysen. Resvaneenkäten låg ute på intranätet så att anställda kunde fylla i den men på grund av lågt deltagande så låg den även ute under januari 2019. Nästa steg är att en arbetsgrupp från kommunen tillsammans med konsulten ska genomföra en workshop där en kommunspecifik handlingsplan ska tas fram.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Barn- och utbildningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och byggnämnden, Socialnämnden och Tekniska nämnden

■ *Verka för att en biogasmack etableras i kommunen*

Under 2018 skrev Vaggeryds kommun på "Överenskommelse kring biogas i Jönköpings län". Överenskommelsen innebär bland annat att kommunen ska övergå till biogasfordon när ett tankställe för biogas finns etablerat i kommunen. Vaggeryds kommun gick även med i projektet FASTR- snabbare omställning till fossilfria transporter i Jönköpings län" som syftar till att både stad och land i Jönköpings läns ak ha tillgång till en mångfald av förnybara och icke fossila drivmedel- och laddningsalternativ. FASTR ska bidra till att ge samhället förutsättningar att nå målet om en fossiloberoende fordonsflotta 2030 och med ambitionen att bli ett plusenergilän.

Ansvar: Kommunstyrelsen

Åtgärder - God bebyggd miljö

Åtgärdsstatus - God bebyggd miljö	Antal åtgärder
Beslutad men ej påbörjad ☐	1
Påbörjad ☐	6
Genomförd/genomförs kontinuerligt ☒	5
Försenad ☐	-

■ *Anslutning av industri till fjärrvärmenätet*

Under 2018 har dialog förts med de stora industrierna i Vaggeryd och Skillingaryd som inte har fjärrvärme men som har möjlighet att ansluta till befintligt fjärrvärmenät. Att ansluta stora industrier med fjärrvärme sker vanligen i samband med att industrin gör en större förändring i sin verksamhet, vilket kräver tålamod och förtroende i dialogen. Dialog pågår och sker i positiv anda.

Ansvar: VEAB

■ *Belysning*

Utbyte av belysning sker kontinuerligt med hänsyn till ålder och skadegörelse. Vid utbyte av belysning väljs LED-lampor.

Ansvar: Tekniska nämnden

■ *Energi och drift*

Fortskridande driftoptimeringar vad gäller användningstider i kommunens lokaler. Dessa skall om möjligt synkroniseras mot till exempel schema i barn- och utbildningsförvaltningens lokaler.

Ansvar: Tekniska nämnden och VSBo

■ *Hänsyn till energi-, miljö- och kemikaliekraV vid byggnation*

Vid upphandling ställs miljökrav för nybyggnation motsvarande Kommuninvests krav för gröna lån. 80 % av kraven för Boverkets byggregler ställs för energiförbrukning.

Ansvar: Tekniska nämnden och VSBo

■ *Energieffektivisering tekniska kontoret*

Under 2018 har viss utomhusbelysning bytts ut till LED-belysning. I en fjärdedel av Skillingaryds samhälles östra del är gatubelysning utbytt till LED-belysning. Ett antal avloppspumpar har bytts ut till mer energieffektiva pumpar.

Ansvar: Tekniska nämnden

■ *Fortsatta fönsterbyten*

Under november 2018 har fönsterbyte utförts i kvarteret Hackan vilket innebär att 20 stycken lägenheter har fått nya fönster.

Ansvar: VSBo

■ *Fossilbränsle fria värmekällor*

Under 2018 har fastigheten "Skillingarydssalvan" köpts in. Under juni 2019 planeras ett utbyte av oljepanna till fjärrvärme eller värmepump.

Ansvar: Tekniska nämnden

■ *Minimera elanvändningen vid uppvärmning*

I samband med viss ombyggnation planerar vi för konvertering från direktverkande el till fjärrvärme på Lagaparken i Vaggeryd.

Ansvar: Tekniska nämnden, VSBo, VEAB

■ *Producera förnyelsebar energi i form av solenergi*

Under 2018 har solceller satts upp på Nya Bullerbyns förskola. Upphandling av solceller är klar vid Åvikens förskola och Mejeriet och upphandling pågick under 2018 vid Fenix 1 och Brandstationen i Vaggeryd.

Ansvar: Tekniska nämnden och VSBo

□ *Reglera temperaturen i bassängerna i Vaggeryds simhall*

Det har påbörjats en diskussion om en tänkt renovering senast 2022. Det återstår dock ett tydligt politiskt beslut för detta innan man kan påbörja ett underlag för en renovering. Om detta beslutas kommer det att vara en omfattande renovering och åtgärd som kräver ett noggrant underlag som måste inledas i god tid.

Ansvar: Tekniska nämnden och Kultur- och fritidsnämnden

□ *Ny belysning till elljusspåret i Vaggeryd*

Ny belysning är planerad under 2019 och upphandlades under 2018.

Ansvar: Kultur- och fritidsnämnden

□ *Upprätta en energieffektiviseringsplan för Movalla & Vaggeryd*

En energideklaration är genomförd på Movalla och Vaggeryds IP med innehållande förslag som ska genomföras.

Ansvar: Kultur- och fritidsnämnden

Kommunen värnar om våra naturtillgångar

Området fokuserar på mål som berör de ekologiska värdena och naturtillgångarna, både på land och i akvatiska miljöer. De miljömål som berörs är Bara naturlig försurning, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt djur- och växtliv och Ett rikt odlingslandskap.

Åtgärder - Bara naturlig försurning

Åtgärdsstatus - Bara naturlig försurning	Antal åtgärder
Beslutad men ej påbörjad ☐	-
Påbörjad ☐	-
Genomförd/genomförs kontinuerligt ☒	1
Försenad ☐	-

Kalkning och kalkeffektuppföljning

Kalkning genomförs årligen i de sjöar och våtmarker som är drabbade av försurning. Både antalet sjöar och våtmarker samt mängden kalk har minskat vilket innebär att vattnet sakta återhämtar sig.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

Åtgärder - Ingen övergödning

Åtgärdsstatus - Ingen övergödning	Antal åtgärder
Beslutad men ej påbörjad ☐	-
Påbörjad ☐	2
Genomförd/genomförs kontinuerligt ☒	1
Försenad ☐	-

Förvaltningsövergripande VA-plan

Under hösten 2018 har en arbetsgrupp med representanter från kommunledningskontoret, miljö- och byggförvaltningen och tekniska kontoret påbörjat arbetet med att ta fram en förvaltningsövergripande dagvattenstrategi. Arbetet har delats upp i Del 1 Mål och strategier och Del 2 handlingsplan. I december 2018 skickades Del 1 Mål och strategier ut på remiss. Arbetet med Del 2 Handlingsplan planeras till våren 2019 för att kunna färdigställas och beslutas under hösten 2019.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Tekniska nämnden och Miljö- och byggnämnden

Inventera och åtgärda enskilda avlopp

Arbete med inventering har påbörjats och minst 5 avlopp blev åtgärdade under 2018.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

 Tillsyn för att minska mängden in- och utläckage

Vid inspektioner så ställs krav för att minska mängden inläckage av ovidkommande vatten till avloppsreningsverk samt för att undvika bräddning.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

Åtgärder - Levande sjöar och vattendrag

Åtgärdsstatus - Levande sjöar och vattendrag	Antal åtgärder
Beslutad men ej påbörjad 	-
Påbörjad 	3
Genomförd/genomförs kontinuerligt 	-
Försenad 	-

 Hänsyn till biologisk mångfald i VA-planen

Under hösten 2018 har en arbetsgrupp med representanter från kommunledningskontoret, miljö- och byggförvaltningen och tekniska förvaltningen påbörjat arbetet med att ta fram en förvaltningsövergripande dagvattenstrategi. I december 2018 skickades Del 1 Mål och strategier ut på remiss.

Under 2018 har Tekniska kontoret i sitt arbete med att minska ovidkommande vatten i spillvattenledningar utrett inläckage i Hagafors och förnyat 310 meter ledning. I mars 2018 tog kommunstyrelsen beslut om hur arbetet med att utveckla Vattennära mötesplatser längs Lagan i Vaggeryds kommun de kommande åren ska genomföras. Syftet med programmet är bland annat att öka attraktionskraften av Lagan och dess omgivningar.

Ansvar: Tekniska nämnden

 Långsiktigt skydd för dricksvattenförsörjningen

a) Det finns 3 stycken enskilda vattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller producerar mer än 10 m³/dygn inom kommunen. Ingen av dessa har någon form av skydd men arbete pågår med detta.

b) Kommunen har inga befintliga vattenskyddsområden som inrättades före miljöbalkens ikraftträdande.

c) Kommunen har inte tillsyn över några allmänna eller enskilda vattenskyddsområden. Det finns principförslag för inrättande av VSO till Åker och Bondstorp. Ligger som vilande i dagsläget.

d) Den nuvarande översiktsplanen tar inte hänsyn till den regionala vattenförsörjningsplanen. Kommande översiktsplan kommer att ta den hänsynen.

e) Det finns i dagsläget två tillståndspliktiga vattentäkter som har tillstånd för uttag.

I övrigt pågår arbete med att leta reservvattentäkter.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Tekniska nämnden och Miljö- och byggnämnden

☐ *Vattennära mötesplatser Lagan*

Ett skissförslag har tagits fram för Vattennära mötesplatser utmed Lagan i Vaggeryd. Samordning har även skett med projektgruppen för LONA-projektet Natur- och kulturlid längs med Lagan i Skillingaryd. Vid Åhult och vid Fågelforsdammen har miljöförbättringar genomförts och en mötesplats har skapats i Åhult. I Södra Park i Vaggeryd har röjning och avverkning med hänsyn till naturvärden påbörjats. Anläggning av stigar och gräsmiljöer har tagits fram för mötesplatsen. En dagvattendamm har anlagts och dagvattenrening med utlopp i Lagan har förbättrats.

Ansvar: Tekniska nämnden

Åtgärder – Grundvatten av god kvalitet

Åtgärdsstatus – Grundvatten av god kvalitet	Antal åtgärder
Beslutad men ej påbörjad ☐	-
Påbörjad ☐	1
Genomförd/genomförs kontinuerligt ☐	-
Försenad ☐	1

☐ *Information till fastighetsägare med enskilt dricksvatten*

Information finns på hemsidan och uppdateras kontinuerligt. Ett utskick till fastighetsägare gjordes 2015.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

☐ *Tillgängliggörande av analysresultat*

Länsstyrelsen ska göra en översyn av vilken typ av analysdata, i vilken format data ska samlas in och på vilket sätt som andra (t ex kommuner, Trafikverket och SGU) samlar in data. Länsstyrelsen ska även ta fram ett informationsmaterial om vikten att rapportera in analysresultat samt i vilket format data ska rapporteras. Inget av detta är förmedlat till kommunen.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden och Tekniska nämnden

Åtgärder - Myllrande våtmarker

Åtgärdsstatus - Myllrande våtmarker		Antal åtgärder
Beslutad men ej påbörjad	☐	-
Påbörjad	☒	1
Genomförd/genomförs kontinuerligt	☒	1
Försenad	☒	-

Guidning på våtmark eller annan naturtyp

Kommunen anordnade tillsammans med ideella föreningar i LONA-projektet "Fågelforsleden - Natur- och kultur längs med Lagan" en sommarvandring. Vandringen hölls den 13 juni och gick längs med delar av leden längs med Lagan, vid Fågelforsdammen.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

Restaurera och informera om bidrag

I augusti 2018 hölls ett informationsmöte angående hur markägare och organisationer kan söka bidrag för våtmarksrestaurering. Informationsmötet lockade både markägare och föreningar och Länsstyrelsens våtmarkssamordnare var inbjuden för att tillsammans med miljöstrategen hålla i informationsmötet.

I december 2018 lämnades en bidragsansökan in för LONA-medel för att restaurera våtmarkerna vid Skillingaryds dämme. Ansökan är ett samarbetsprojekt med kommunen och Skillingaryd/Vaggeryds ornitologiska förening. Vid tiden för miljöredovisningen har vi inte fått besked om vi beviljas bidrag eller ej.

Ansvar: Kommunstyrelsen

Åtgärder - Levande skogar

Åtgärdsstatus - Levande skogar		Antal åtgärder
Beslutad men ej påbörjad	☐	-
Påbörjad	☒	3
Genomförd/genomförs kontinuerligt	☒	-
Försenad	☒	-

Skötsel av tätortsnära skogar

Arbete med att se över vilka skogar som berörs av åtgärden har påbörjats.

Ansvar: Tekniska nämnden

Frihuggning av skyddsvärda träd

Under 2018 har kanslienheten i samarbete med Tekniska förvaltningen lämnat in en ansökan om LONA-bidrag för att kommunicera skyddsvärda träd samt utföra frihuggning av skyddsvärda träd. Det är oklart om pengar kommer att beviljats för åtgärden.

Ansvar: Tekniska nämnden

Synliggöra och kommunicera skyddsvärda träd

I december 2018 lämnades en bidragsansökan in för LONA-medel. Ansökan innebar att kommunicera och synliggöra ett 100-tal skyddsvärda träd i kommunen genom beständiga informationsskyltar. Ansökan innebar även samarbete med förskolor för att ge en ökad förståelse för träd och trädens betydelse. Ansökan innehöll även en del om att vi ska frihugga skyddsvärda träd på kommunal mark.

Projektet är ett förvaltningsövergripande projekt mellan kommunledningskontoret och tekniska förvaltningen där även barn- och utbildningsförvaltningen blir delaktiga som en aktör i förskolan.

Vid tidpunkten för miljöredovisningen har vi inte fått besked om vi beviljats bidrag eller ej.

Ansvar: Tekniska nämnden och Kommunstyrelsen

Åtgärder - Ett rikt odlingslandskap

Åtgärdsstatus - Ett rikt odlingslandskap	Antal åtgärder
Beslutad men ej påbörjad ☐	1
Påbörjad ☐	-
Genomförd/genomförs kontinuerligt ☐	-
Försenad ☐	-

Kommunalt ägda betesmarker

Åtgärden kommer att påbörjas under våren 2019.

Ansvar: Kommunstyrelsen

Åtgärder - Ett rikt och växt- och djurliv

Åtgärdsstatus - Ett rikt växt- och djurliv	Antal åtgärder
Beslutad men ej påbörjad ☐	-
Påbörjad ☐	1
Genomförd/genomförs kontinuerligt ☐	-
Försenad ☐	-

Öka kunskapen om allemansrätten

Information om allemansrätten finns på Vaggeryds kommuns hemsida. I samband med projektet Vattennära mötesplatser kommer det att finnas information om allemansrätten på skyltar för de olika platserna.

Ansvar: Tekniska nämnden, Kommunstyrelsen och Kultur- och fritidsnämnden

Kommunen har en god levnadsmiljö

I följande avsnitt fokuserar vi på mål som berör kvalitén på vår fysiska levnadsmiljö, till exempel luftföroreningar, kemikalier i produkter och förorenade områden. De miljömål som berörs av Frisk luft, Giftfri miljö, Skyddande ozonskikt och Säker strålmiljö. I avsnittet berörs även levnadsmiljö i form av fysisk planering där vi tar hänsyn till de gröna värdena i samhällsplaneringen, till exempel ekosystemtjänster och grön infrastruktur.

Åtgärder - God bebyggd miljö

Åtgärdsstatus - God bebyggd miljö	Antal åtgärder
Beslutad men ej påbörjad ☐	-
Påbörjad ☐	1
Genomförd/genomförs kontinuerligt ☐	1
Försenad ☐	1

Kommunala kulturmiljöunderlag och kulturmiljöprogram
Arbete med åtgärden har inte påbörjats under 2018.

Ansvar: Kultur- och fritidsnämnden

Rutin för arbetet med planbesked
Under 2018 har en blankett för planbesked och en checklista tagits fram i samarbete med Länsstyrelsen. Planarkitekterna har vid arbetet med nya detaljplaner påbörjat en ny rutin med uppstartsmöten där blanketten och checklistan går igenom med berörda tjänstemän. Åtgärden är genomförd.

Ansvar: Kommunstyrelsen

Utveckla och främja cykeltrafiken i kommunen
Under året har tekniska förvaltningen anlagt ca 50 meter cykelväg, vilket är långt under målet. Tekniska förvaltningen hade planer på att bygga en cykelväg som skulle binda samman Vaggeryd och Skillingaryds samhälle men politiken ändrade sitt beslut.

Under december 2018 fick alla anställda i kommunen genomföra en resvaneenkät där de fick svara på sina resvanor gällande tjänsteresor och arbetspendling. Under 2019 kommer arbetet fortsätta med att ta fram en handlingsplan för hur vi ska göra fler hållbara resor.

Inom projektet Hela RESAN har kommunen lånat elcyklar och ellådcyklar till olika verksamheter, bland annat Skillingehus, AME, förskolor och Remida. Möjligheten att låna elcyklar finns inom projektet t o m juni 2020.

Ansvar: Tekniska nämnden och Kommunstyrelsen

Åtgärder - Grön handlingsplan

Åtgärdsstatus - Grön handlingsplan		Antal åtgärder
Beslutad men ej påbörjad	☐	6
Påbörjad	☒	5
Genomförd/genomförs kontinuerligt	☒	-
Försenad	☒	-

Teckna naturvårdsavtal för Grönelund och Friluftsgården

Under 2018 har arbetet med att utreda frågan om att skydda områdena Grönelund, Friluftsgården och Bäckalyckan. KSAU beslutade 2018-01-24 (KS 2018/016) att Bäckalyckan ska skyddas genom att fortsatt finnas med i kommunens grönplan och översiktsplan som ett område som ska bevaras samt att Friluftsgården och Grönelund ska skyddas genom naturvårdsavtal.

Ansvar: Kommunstyrelsen

Använda framtagna kunskapsunderlag som prioriteringsunderlag

Arbete med åtgärden har ej påbörjats under 2018. Länsstyrelsen ska bjuda in till en workshop i hur kartsnitten kan användas.

Ansvar: Tekniska nämnden och Kommunstyrelsen

Ekosystemtjänster för kommunala bolag

VSBo har lagt gröna tak på komplementbyggnader vid nybyggnation och mår om en grön yttre miljö med hänsyn till tillgänglighet och solskydd. VSBo möjliggör för odling i kolonilotter och mår om den yttre miljön även i det befintliga beståndet.

Ansvar: VSBo och Kommunstyrelsen

Hänsyn till skyddsvärda träd

Arbete har inte påbörjats med att ta fram en rutin för hur vi ska ta hänsyn till skyddsvärda träd vid exploatering. Många av våra verksamheter tar dock hänsyn till skyddsvärda träd redan i dagsläget.

Ansvar: Tekniska nämnden och VSBo

Insatser för grönstrukturen

Under 2018 har tekniska kontoret påbörjat arbete med projektet Vattennära mötesplatser Lagan vilket är en stor insats som kommer att gynna den tätortsnära miljön.

Ansvar: Tekniska nämnden, VSBo och Kommunstyrelsen

Inventera vandringshinder i det kommunala vägnätet

Åtgärden har inte påbörjats under 2018.

Ansvar: Tekniska nämnden

Ta fram en grönstrukturplan

Arbetet med Grönstrukturplanen pågår och merparten av underlagsrapporterna är klara eller nästan klara. Under våren 2019 inleds slutarbetet med det sammanfattande huvuddokumentet där förslag på åtgärder baserade på rapporternas analyser redovisas.

Ansvar: Kommunstyrelsen

Tillgängliggör friluftsliv och friluftsområden för fler

Arbetet med åtgärden har inte påbörjats under 2018.

Ansvar: Tekniska nämnden och Kultur- och fritidsnämnden

Utbildning om planering och skötsel av kommunens marker

Åtgärden har inte påbörjats under 2018.

Ansvar: Tekniska nämnden

Öka andelen lövskog på kommunalt ägd mark

Tekniska verksamheten strävar efter att öka andelen lövskog på kommunalt ägd mark. Något mål om hur stor andel som ska vara lövskog har inte satts under 2018.

Ansvar: Tekniska nämnden

Kartläggning av socialt viktiga områden

Åtgärden är inte påbörjad under 2018 men arbetet kan komma att ingå i det vidare arbetet med grönstrukturplanen under 2019.

Ansvar: Kultur- och fritidsnämnden och Kommunstyrelsen

Åtgärder - Frisk luft

Åtgärdsstatus - Frisk luft	Antal åtgärder
Beslutad men ej påbörjad ☐	-
Påbörjad ☒	-
Genomförd/genomförs kontinuerligt ☒	1
Försenad ☐	-

Kontrollera luftkvalitén

Luftkvalitetsmätningar sker regelbundet.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

Åtgärder - Giftfri miljö

Åtgärdsstatus - Giftfri miljö		Antal åtgärder
Beslutad men ej påbörjad	☐	-
Påbörjad	☒	10
Genomförd/genomförs kontinuerligt	☒	3
Försenad	☒	-

Arbete med saneringsåtgärder av riskklass 1 objekt

Miljö- och byggförvaltningen har ställt krav på de två riskklass 1 objekt som finns i kommunen. Den ena har gjort inventering och den andra har gjort provtagning. 1 av objekten finns med i miljö- och byggförvaltningens planering för 2019.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

Arbete med saneringsåtgärder av riskklass 2-objekt

Arbete med saneringsåtgärder har påbörjats på riskklass 2-objekt i Vaggeryds kommun. 3 objekt är klara.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

Fasa ut farliga kemikalier

Under hösten 2018 har alla verksamheter inventerat sitt kemikalieinnehav samt upprättat en kemikalieförteckning. Under 2019 togs beslutet att köpa in ett digitalt kemikaliehanteringssystem där alla kemikalier ska föras in. I kemikaliehanteringssystemet kommer produkternas farlighet kunna bedömas, vilket inte är gjort sedan tidigare. I och med det digitala kemikaliehanteringssystemet kommer vi kunna få en bättre överblick av kemikalieinnehavet och kunna arbeta med utfasning av farliga kemikalier.

Tillsynsmyndigheten lyfter frågan vid inspektioner. Krav på att kemikalieförteckning ska vara på ämnesnivå ställs.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden, Kommunstyrelsen, Kultur- och fritidsnämnden, Tekniska nämnden, VSBo

Inventering och riskklass enligt MIFO fas 1

Arbetet med föreläggande om inventering har påbörjats.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

Minska användningen av kreosotstolpar inom eldistributionen

Under 2018 har 149 kreosotstolpar tagits ner. Det beräknas finnas ca 1400 stycken kvar.

Ansvar: Elverket

Undersökning av potentiellt förorenade områden

Minst 3 objekt med riskklass 2 eller 1 har genomfört en MIFO 2. Vaggeryds kommun har uppnått sitt mål men eftersom åtgärden berör alla kommuner i länet så därför får vi vänta till 2021 innan vi vet om målet är uppfyllt för länet.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

■ *Digitalt kemikaliehanteringssystem*

Under 2018 påbörjades ett arbete med att undersöka behovet av ett digitalt kemikaliehanteringssystem i våra verksamheter samt att inventera alla våra kemikalier. Det visade sig snabbt att behovet var stort och att vi i många verksamheter inte uppfyllde de grundläggande kraven för kemikaliehantering.

En marknadsundersökning av leverantörer utfördes och utvärderades i både pris och användarvänlighet. Kommunens ledningsgrupp sa i januari 2019 ja till att införskaffa ett digitalt kemikaliehanteringssystem och införskaffande kommer att ske under våren 2019.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden, Kommunstyrelsen, Kultur- och fritidsnämnden, Tekniska nämnden, VSBo, VEAB, Socialnämnden, Barn- och utbildningsnämnden

■ *Ekologisk, närproducerad och säsongsbetonad kost*

Det förberedande arbetet med livsmedelsupphandlingen påbörjades under 2018 för att öka andelen närproducerad mat. Både socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen har påbörjat arbetet med att servera närproducerad, ekologisk och säsongsbetonad mat.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Socialnämnden och Barn- och utbildningsnämnden

■ *Inventera och åtgärda PCB i byggnader*

Under 2018 har ca 1 200 meter PCB fog tagits bort från Fågelfors skolan 7-9 hus F.

Ansvar: Tekniska nämnden

■ *Kemikalieklok förskola*

I januari 2018 bjöds all förskolepersonal (även andra aktörer) in till en föreläsning och Kemikalieklok förskola som hölls av företaget Kemikalieklok.

Arbetet med att inventera och rensa ut giftiga leksaker, möbler, tyger med mera har pågått på förskolorna under hela 2018.

Under 2018 har även en handlingsplan för kemikalieklok förskola tagits fram som ska implementeras i verksamheterna under 2019.

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden

■ *Kontroll av informationskravet i REACH*

Under 2018 har en elev vid Fenix påbörjat ett projektarbete som handlar om informationskravet i REACH. Uppgifter om kemikalier i ett 20-tal varor i olika varugrupper har begärts in från butiker i kommunen. Projektarbetet kommer att färdigställas och presenteras under våren 2019.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

▣ Undersökning av kvicksilver i fisk

Det har hittills varit svårt att få in fisk att analysera men nedan presenteras resultat från tre sjöar i Vaggeryds kommun. I Svinsjön och Vederydssjön har det fiskats abborre och i Fängen/Sandsjön har det fiskats gädda.

Analyserna visar att fisken i både Vederydssjön och Svinsjön överstiger gränsvärdet för abborre på 0,5 mg/kg våtvikt. Halterna uppmättes i Vederydssjön till 0,88 mg/kg våtvikt och i Svinsjön till 0,58 mg/kg våtvikt.

Analysen av gädda i Fängen/Sandsjön uppmättes till mellan 0,444 – 1,01 mg/kg för 4 olika gäddor. Gränsvärdet för saluförd gädda är 1 mg/kg våtvikt.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

▣ Minska gifter i barns vardag

Arbetet fortskrider med att arbeta mot en giftfri vardag för våra barn. Under året har arbete genomförts med en Handlingsplan för Kemikalieklok förskola som ska implementeras i förskolorna under 2019. Informationen kommer även nå hemmen. Arbetet kvarstår för fritidshem, skolor, föreningar och andra verksamheter.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Barn- och utbildningsnämnden och Kultur- och fritidsnämnden

Åtgärder - Säker strålmiljö

Åtgärdsstatus - Säker strålmiljö	Antal åtgärder
Beslutad men ej påbörjad ☐	-
Påbörjad ☐	1
Genomförd/genomförs kontinuerligt ☐	1
Försenad ☐	-

▣ Avveckla kommunala solarium

Kultur- och fritidsnämnden beslutade den 29 augusti 2018 att från och med den 1 september 2018 stänga solarieverksamheten i sim- och sporthallarna.

Ansvar: Kultur- och fritidsnämnden

▣ Solskydd på skolor, förskolor och fritidshem

Nästa steg är att inventera skolor och fritidshem för att se vilka platser som behöver solskydd. Inventeringen kommer att utföras under 2019.

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden

Det ska vara lätt att göra rätt

I Vaggeryds kommuns miljöarbete spelar anställda, invånare, näringsliv och föreningar en stor roll i hållbarhetsarbetet. Genom att skapa förutsättningar att göra rätt val i vardagen uppnår vi tillsammans en bättre miljö idag och en ljusare framtid för kommande generation. Vaggeryds kommun ska bli bättre på att kommunicera miljöarbetet, både externt och internt. Avsnittet berör kapitlen Kommunikation och beteendeförändring samt Verksamhetsutveckling.

Åtgärder - Verksamhetsutveckling

Åtgärdsstatus - Verksamhetsutveckling	Antal åtgärder
Beslutad men ej påbörjad ☐	3
Påbörjad ☐	3
Genomförd/genomförs kontinuerligt ☐	1
Försenad ☐	-

Digital miljöutbildning

Under 2018 har ca 190 anställda utförts utbildningen. Målet är att alla anställda ska genomgå utbildningen under 2019.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Barn- och utbildningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och byggnämnden, Socialnämnden, Tekniska nämnden, VEAB, VSBo och Elverket.

Förebygga avfall

Arbetet med att förebygga avfall är gemensamt för alla våra verksamheter. Arbetet har inte påbörjats under 2018 och att påbörja ett gemensamt arbete är en fördel.

Socialförvaltningen anger att de planerar att påbörja uppdraget med att identifiera verksamheternas avfall under våren 2019.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Barn- och utbildningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och byggnämnden, Socialnämnden, Tekniska nämnden, VEAB, VSBo och Elverket.

Minska engångsprodukterna & byt ut till mindre miljöpåverkan

Arbetet med att minska våra engångsprodukter och byta ut till mindre miljöpåverkande produkter är ett gemensamt arbete för alla förvaltningar och bolag.

Arbetet har inte påbörjats under 2018 men både Socialförvaltningen och Tekniska förvaltningen anger att de under 2019 kommer att identifiera vilka engångsprodukter som används i verksamheterna.

Ansvar: Kommunstyrelsen, Barn- och utbildningsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och byggnämnden, Socialnämnden, Tekniska nämnden, VEAB, VSBo och Elverket.

▣ *Revidera ägardirektiven*

Förutsättningarna för att revidera ägardirektiven för de kommunala bolagen redan inför bolagens årsstämmor ses över under februari månad. Nya direktiv skulle då kunna gälla från årsskiftet 2019-2020.

Ansvar: Kommunstyrelsen

▣ *Upphandling med miljöfokus*

Under 2018 har nya avtal på lekmaterial upphandlas där produkterna som uppfyller hållbarhetskrav för Giftfri förskola finns tydligt märkta i kommunens beställningssystem. Det finns även möjlighet att filtrera och bara se produkter som uppfyller krav på Giftfri förskola.

Upphandlingsenheten fick i uppdrag från Barn- och utbildningsförvaltningen och Socialförvaltningen att se över beställarorganisation med syfte att minska antal beställare. Detta kommer även att påverka antal leveranser eftersom beställningarna kommer att samordnas inom flera enheter.

Som en del av Klimatveckan 2018 har Vaggeryds kommun upphandlingsenhet deltagit i en dialog med temat framtidens hållbara måltider i Eksjö, Björnstorps Gård. Kommunen blev inbjuden att berätta om erfarenheterna av att leverera och handla lokalt producerat kött.

Ansvar: Kommunstyrelsen

▣ *Uppmärksamma goda initiativ inom miljöområdet*

Åtgärden är inte påbörjad under 2018.

Ansvar: Barn- och utbildningsförvaltningen

▣ *Utveckla det digitala samhället*

Fiber:

Östra fiberföreningen ska vara klar med sin del av kommunens landsbygd senast 2019-08-30.

Västra fiberföreningen har precis börjat med Åkersnoden och totalt beräknar man vara klar med sin del av landsbygden under slutet av 2020.

Vaggeryds energi räknar med att senast 2020 ha erbjudit och anslutit alla som bor i tätorterna Vaggeryd, Skillingaryd, Klevshult, Hok och Byarum till en fiberförbindelse.

Kommunens verksamheter som ännu inte är anslutna med fiber kommer att bli detta i den takt som de tre ovanstående aktörerna bygger ut.

E-tjänster:

Kommunen fortsätter med att utveckla sina digitala tjänster för medborgare och företag. I och med att tjänsterna nu blir mer komplexa med kopplingar till olika system och intressenter så tar det också längre tid innan de blir genomförda. Internt inom kommunen pågår arbetet med att införa olika former av digitaliseringsstöd och förbättringar.

Ansvar: Kommunstyrelsen

Åtgärder – Kommunikation och beteendeförändring

Åtgärdsstatus – Kommunikation och beteendeförändring	Antal åtgärder
Beslutad men ej påbörjad ☐	-
Påbörjad ☒	4
Genomförd/genomförs kontinuerligt ☒	3
Försenad ☐	-

Informationskampanj om hållbar konsumtion och livsstil

Under 2018 uppmärksammade kommunen temat hållbar konsumtion och livsstil med initiativet "Green friday" som är en motpol till den stora konsumtionsdagen "Black friday". Green friday uppmuntrade till ett mer hållbart förhållningssätt till konsumtion genom att köpa second hand, laga och reparera, byta med varandra o s v.

Ansvar: Kommunstyrelsen

Informera om miljö-, energi, klimat- och naturfrågor

Miljö- och byggförvaltningen jobbar kontinuerligt med målet genom att sprida information vid inspektioner, vid telefonkontakt, via hemsidan mm. Via projektet incitament för energieffektivisering lämnas information och broschyrer om energi.

Ansvar: Miljö- och byggnämnden

Kommunicera miljöprogrammets innehåll och resultat

Under året har förvaltningarna fortsatt att titta på miljöfilmer under sina APT-möten och diskuterar frågor kopplade till de olika områdena Spara energi, Återvinning, Transporter och Upphandla och köp med hänsyn.

En populärvetenskaplig version av miljöprogrammet finns framtaget i både tryckt version och som digitalt material på både intranätet och vår externa webbplats.

Under 2018 delades priset Årets miljöinsats ut till Hemtjänsten. Hemtjänsten fick priset tack vare sitt arbete med att ställa om till en fossilfri fordonsflotta med ett stort antal elbilar.

Ansvar: Kommunstyrelsen

Utveckla och marknadsföra bibliotekets miljöhörnor

Det är svårt att uppskatta, då inga mätningar görs, men återbrukstemat verkar ha lockat flest besökare till Miljöhörnan.

Vi har installerat en mossvägg till Miljöhörnan i Vaggeryds bibliotek samt köpt en grön fåtölj, för att göra Miljöhörnan mer inbjudande och trivsamt. Miljöhyllan vid Skillingaryds bibliotek har monterats ned under senhösten pga målningsarbeten i biblioteket. Den kommer att få annan placering under 2019.

Ansvar: Kultur- och fritidsnämnden

■ *Informera hyresgästerna om vardagliga miljö- och energitips*

I samband med att ny hyresgäst kvitterar ut nycklar delas det ut ett set med sorteringskassar till hyresgästen. Ett sätt att försöka få hyresgästerna att sortera skräp och sopor på rätt sätt. I info-bladet som gick ut i september informerades om hur man som hyresgäst bör göra för att få ett bra inomhusklimat när den kalla årstiden närmar sig.

Ansvar: VSBo

■ *Kommunicera kommunens miljöarbete till allmänheten*

Under 2018 har det tagits fram en populärvetenskaplig version av miljöprogrammet som har tryckts upp för att kunna delas ut till anställda och allmänheten. Det populärvetenskapliga miljöprogrammet ligger även digitalt på vår interna och externa webbplats.

Under 2018 har det skett en del extern kommunikation till allmänheten. I februari uppmärksammades Vaggeryds kommuns deltagande i Solmatchen som arrangerades av klimatrådet i både Jönköpings-Posten, Skillingaryd.nu och P4 Jönköping. I maj uppmärksammades i skillingaryd.nu och P4 Jönköping att kommunen lånat elcyklar från projektet Hela RESAN. Vi gjorde även en film som visades ca 1 500 gånger på Facebook där förskolan lånade ellådcyklar till sina verksamheter. I september anordnades även Green Charge Road show där fossilfria fordon visades upp på torget i Skillingaryd.

Under Klimatveckan anordnades en utställning i Miljöhörnan i Vaggeryds som handlade om ekosystemtjänster med fokus på pollinering. Utställningen lånades av Höga kusten Naturum. Under Klimatveckan anordnades också en föreläsning med Martin Emtenäs som pratade om människans relation till naturen. Även detta uppmärksammades i lokalpressen. Föreläsningen var nästan fullsatt i Fenix aula och finansierades av LONA-medel via arbetet med grönstrukturplanen.

I september föreläste miljöstrategen om kommunens miljöprogram och miljömål för Rotaryföreningen i Skillingaryd.

Ansvar: Kommunstyrelsen

■ *Minska matsvinnet i våra verksamheter*

Barn- och utbildningsförvaltningen har under 2018 mätt matsvinnet vid 5 förskolor och skolor under en vecka. Socialförvaltningen har också påbörjat mätningen av matsvinnet vid Furugården under 2018.

I december 2018 beviljades kommunen bidrag från Klimatklivet (Naturvårdsverket) för att under 5 år arbeta med att minska matsvinnet i förskolor, skolor och äldreboenden. Arbetet kommer att till stor del ske genom den s k Göteborgsmodellen och stor vikt kommer att läggas vid kommunikationsarbetet.

Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden och Socialförvaltningen